

Ziekteverzuim in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid

Analyse en verklarende factoren

Dienst uitkeringen

Ziekteverzuim in de periode van primaire
arbeidsongeschiktheid

Analyse en verklarende factoren

Inhoudstafel

Inleiding	3
I. De intredes in primaire arbeidsongeschiktheid: alle gevallen, voor zover één ziektedag door de uitkeringsverzekering wordt gedekt	4
1. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) per sociale stand en geslacht	4
2. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) opgesplitst in actieven en werklozen	8
II. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid met een duur van de arbeidsongeschiktheid groter dan 28 dagen	11
1. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) per sociale stand en geslacht	11
2. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) opgesplitst in actieven en werklozen	12
3. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) opgesplitst per leeftijdscategorie, per sociale stand - 2012	13
4. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) opgesplitst per provincie en gewest	17
III. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) opgesplitst per VI en frequentie	18
IV. De uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid	19
1. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) per sociale stand en geslacht	19
2. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid naar reden van uittreden	20
3. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid naar duur arbeidsongeschiktheid en activiteit	22
4. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid naar reden, per leeftijdsgroep en activiteit	28
5. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid naar reden, per duur en activiteit	30
6. Analyse van de uittredes met een arbeidsongeschiktheidsduur van meer dan 28 dagen	33
V. Ziekteverzuim in België	36
1. Evolutie van het ziekteverzuim per sociale stand en geslacht	36
a. Actieve bevolking	36
b. Werklozen	37
2. Duur van het verzuim	37
a. Duur van het verzuim per beëindigde geval in kalenderdagen per geslacht en activiteit	37
b. Duur van het verzuim per beëindigde geval in kalenderdagen per geslacht, activiteit en leeftijdsgroep	40
c. Evolutie van het ziekteverzuim per provincie en gewest	41
Conclusie.....	43
Bibliografie.....	46

Inleiding

Overeenkomstig het artikel 11 van de bestuursovereenkomst “Ontwikkeling van de kennis inzake arbeidsongeschiktheid” dient een verslag aan het Beheerscomité te worden voorgelegd met betrekking tot de statistische evoluties en de verklarende factoren met betrekking tot de primaire arbeidsongeschiktheid. Deze nota is een eerste verslag dienaangaande.

Deze paper heeft als doel het ziekteverzuim en de oorzaken die eraan ten grondslag liggen, in kaart te brengen. De analyse beperkt zich tot de periode van primaire arbeidsongeschiktheid. Kort verzuim waarbij de periode van het gewaarborgd loon niet wordt overschreden, werd, bij gebrek aan gegevens, niet onderzocht.

De studie is gebaseerd op een gegevensstroom tussen het RIZIV en de verzekeringsinstellingen, waarin deze laatsten per arbeidsongeschikte gerechtigde gedetailleerde informatie overmaken met betrekking tot de uitgaven in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid.

De studie begint met een analyse van de intredes in primaire arbeidsongeschiktheid op basis van de individuele gegevens voor de periode 2009-2012. De gegevens met betrekking tot 2013 zijn weliswaar beschikbaar maar om tot een vergelijkbare analyse met voorgaande jaren te komen, dienen ze te worden gecorrigeerd met de regularisaties die in 2014 voor het voorgaande jaar zijn doorgevoerd. De individuele gegevens voor het jaar 2014 zijn evenwel nog niet beschikbaar. In de loop van 2015 zal een opvolgstudie worden gemaakt waarbij de gegevens van het jaar 2013 en 2014 worden verwerkt.

Teneinde de invloed van de verschillen in de periode van gewaarborgd loon uit te schakelen worden in een volgend deel de intredes onderzocht met een duur van arbeidsongeschiktheid groter dan 28 dagen.

Daarna worden de uitredens onderzocht om eindelijk het ziekteverzuim in België in kaart te brengen.

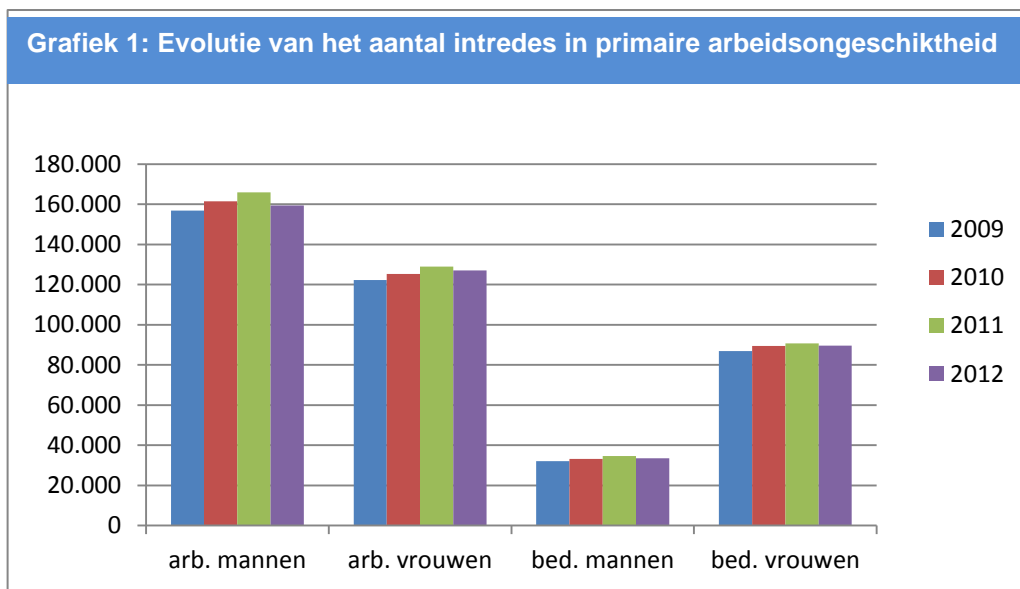
Tenslotte worden een aantal conclusies van deze studie opgelijst.

I. De intredes in primaire arbeidsongeschiktheid: alle gevallen voor zover één ziektedag door de uitkeringsverzekering wordt gedekt

1. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) per sociale stand en geslacht

Tabel 1 geeft het aantal sociaal verzekerden die in het betrokken jaar minimaal één dag arbeidsongeschikt zijn geworden buiten de periode van het gewaarborgd loon.

Tabel 1: Intredes in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid									
Jaar	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2009	156.883	122.315	279.198	31.987	86.856	118.843	188.870	209.171	398.041
2010	161.527	125.224	286.751	33.163	89.514	122.677	194.690	214.738	409.428
2011	165.913	128.907	294.820	34.532	90.670	125.202	200.445	219.577	420.022
2012	159.347	126.998	286.345	33.544	89.596	123.140	192.891	216.594	409.485
% Geslacht	55,65%	44,35%	100%	27,24%	72,76%	100%	47,11%	52,89%	100%
% sociale stand	38,91%	31,01%	69,93%	8,19%	21,88%	30,07%			100%

Tot het jaar 2011 neemt het aantal intredes stelselmatig toe. In 2010 zijn het aantal ziektegevallen met 2,86% gestegen ten opzichte van 2009. In 2011 is er een stijging met 2,59% ten opzichte van 2010.

In 2012 zien we een terugval van het aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid. Het aantal ziektegevallen ligt 2,51% lager dan in 2011. De evoluties in het jaar 2013 en volgende zullen duidelijk maken of er sprake is van een trendbreuk.

Uit tabel 1 blijkt eveneens dat het aantal ziektegevallen bij arbeiders beduidend hoger ligt dan voor bedienden (respectievelijk 69,93% en 30,07% in 2012). Een tweetal redenen liggen hieraan ten grondslag. Vooreerst is er het verschil in de periode van gewaarborgd loon. Bij arbeiders is het gewaarborgd loon beperkt tot een periode van veertien dagen. Bedienden hebben gedurende dertig dagen recht op gewaarborgd loon. De zware fysieke belasting van het uit te voeren werk, de langere loopbaan van arbeiders die vroeger op de arbeidsmarkt actief zijn, maken dat ook arbeiders gevoeliger zijn voor aandoeningen die aanleiding kunnen geven tot arbeidsongeschiktheid.

Naar geslacht en sociale stand toe kan worden vastgesteld dat arbeiders mannen 38,91% van het aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid voor hun rekening nemen ten opzichte van 31,01% bij de arbeiders vrouwen. Bij de bedienden zijn het vooral de vrouwelijke bedienden die het meest intreden. Daar vrouwen meer dan mannen een bediendestatuuut hebben, is deze vaststelling verklaarbaar.

Globaal kan worden vastgesteld dat meer vrouwen dan mannen om reden van ziekte afwezig zijn op het werk. Van het totaal aantal intredes in arbeidsongeschiktheid met een ziekte duur langer dan de periode van gewaarborgd loon, is 52,89% van het vrouwelijke geslacht. Deze vaststelling ligt in de lijn van de conclusies die werden gemaakt bij de analyse van de arbeidsongeschiktheid die de periode van één jaar overschrijdt. Ingevolge de toenemende participatie van de vrouwen op de arbeidsmarkt en dit tot aan de pensioenleeftijd, kan worden vastgesteld dat de toename van het aantal invaliden vooral het gevolg is van een sterke stijging van het aantal vrouwelijke invaliden. Dat vrouwen meer ziekte dagen opnemen dan mannen is ook reeds merkbaar in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid.

Tabel 2: Evolutie intredes in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid in %									
% evolutie	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2010/2009	2,96%	2,38%	2,71%	3,68%	3,06%	3,23%	3,08%	2,66%	2,86%
2011/2010	2,72%	2,94%	2,81%	4,13%	1,29%	2,06%	2,96%	2,25%	2,59%
2012/2011	-3,96%	-1,48%	-2,87%	-2,86%	-1,18%	-1,65%	-3,77%	-1,36%	-2,51%

Om het aantal intredes in absolute cijfers beter te kaderen, worden de intredes geanalyseerd in verhouding tot het aantal gerechtigden. Het aantal gerechtigden wordt genomen door het aantal primaire uitkeringsgerechtigden (PUG) te verminderen met de bruggepensioneerden (bron RVA op 30.06 van het jaar zelf) De bruggepensioneerde gerechtigden worden meegerekend in het PUG-bestand daar ze voor de sociale zekerheid beschouwd worden als werklozen, maar zullen in de praktijk geen rechten op uitkeringen uitoefenen. Zij hebben daar immers geen enkel geldelijk belang bij.

Tabel 3 geeft het aantal PUG-BRUG per sociale stand en per geslacht weer.

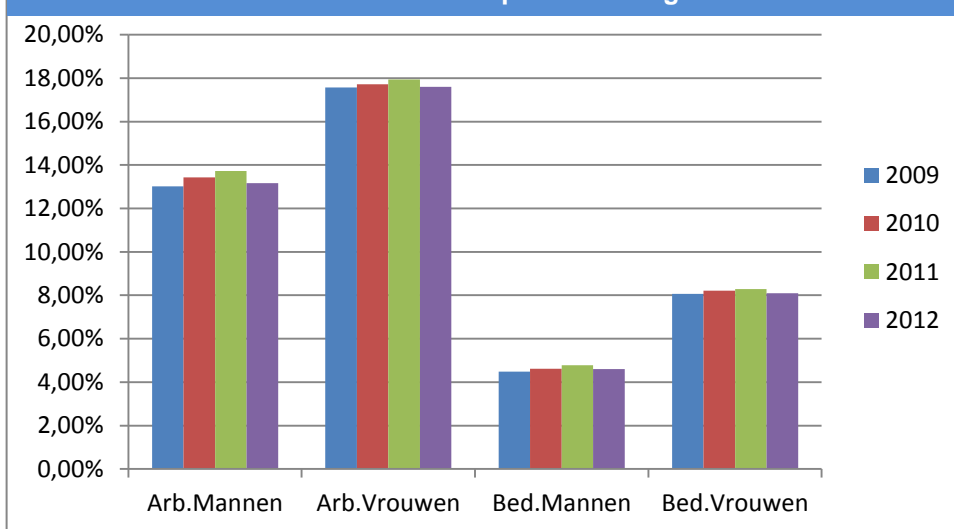
Tabel 3: PUG-BRUG op 30 juni per sociale stand en per geslacht									
	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2009	1.205.435	696.319	1.901.754	713.549	1.077.146	1.790.695	1.918.984	1.773.465	3.692.449
2010	1.203.175	706.603	1.909.778	718.135	1.090.352	1.808.487	1.921.310	1.796.955	3.718.265
2011	1.208.620	718.343	1.926.963	722.423	1.094.903	1.817.326	1.931.043	1.813.246	3.744.289
2012	1.210.292	721.592	1.931.884	730.066	1.107.669	1.837.735	1.940.358	1.829.261	3.769.619
% Geslacht	62,65%	37,35%	100%	39,73%	60,27%	100%	51,47%	48,53%	100%
% sociale stand	32,11%	19,14%	51,25%	19,37%	29,38%	48,75%			100%

Tabel 4 geeft voor de jaren 2009 tot 2012 het aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid per PUG-BRUG. Zonder een uitspraak te kunnen doen over de duur van absentieïsme, kan uit deze tabel wel worden afgeleid dat de kans om in te treden in arbeidsongeschiktheid in de jaren 2009 tot 2011 is toegenomen. In 2012 daalt het percentage intredens per PUG-BRUG quasi tot op het niveau van 2010.

Tabel 4: Verhouding intredes per PUG-Brug (30/6) per sociale stand en geslacht

	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2009	13,01%	17,57%	14,68%	4,48%	8,06%	6,64%	9,84%	11,79%	10,78%
2010	13,43%	17,72%	15,01%	4,62%	8,21%	6,78%	10,13%	11,95%	11,01%
2011	13,73%	17,95%	15,30%	4,78%	8,28%	6,89%	10,38%	12,11%	11,22%
2012	13,17%	17,60%	14,82%	4,59%	8,09%	6,70%	9,94%	11,84%	10,86%

Grafiek 2: Evolutie van de % intredes per PUG-Brug

Een uitkeringsgerechtigde arbeider heeft meer kans om ziek te worden dan een bediende, wat logisch te begrijpen valt door te kijken naar het verschil in de aard van het uitgevoerde werk door een arbeider en een bediende. Zoals reeds aangegeven voeren arbeiders vaker meer risicovolle beroepen uit dan bedienden waardoor de kans om in ongeschiktheid te komen hoger ligt. Per geslacht ligt de kans op arbeidsongeschiktheid gevoelig hoger bij vrouwen dan bij mannen. Dit bevestigt de reeds in andere studies gemaakte vaststelling dat vrouwen gevoeliger zijn om arbeidsongeschikt te worden dan mannen. Het verschil in intredes tussen de geslachten ten opzichte van de respectievelijke populatie is vooral opmerkelijk bij de bedienden. Het intredcijfer bij vrouwelijke bedienden ligt driekwart hoger dan bij mannelijke bedienden. Bij de arbeiders bedraagt het verschil slechts één derde.

2. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) opgesplitst in actieven en werklozen

Tabel 5 geeft een overzicht van het aantal intredes per sociale stand met een bijkomende opsplitsing naar gelang de arbeidsongeschiktheidsop de eerste dag van het risico actief dan wel werkloos was. Tabel 6 toont dat in 2010 het aantal werkloze arbeidsongeschikten is gestegen met 1,01% ten opzichte van 2009. In 2011 is deze stijging beperkt gebleven tot 0,35%. In 2012 is het aantal werklozen gedaald met 0,74%. Bij de actieven wordt eenzelfde trend vastgesteld: een toename in 2010 met 3,34%, met 3,16% in 2011 en een daling met 2,95% in 2012.

Tabel 5: Intredes onderverdeeld naar actieven en werklozen (per sociale stand)

jaar	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal
2009	217.149	62.049	279.198	98.310	20.533	118.843	315.459	82.582	398.041
2010	224.275	62.476	286.751	101.736	20.941	122.677	326.011	83.417	409.428
2011	232.079	62.741	294.820	104.234	20.968	125.202	336.313	83.709	420.022
2012	223.927	62.418	286.345	102.472	20.668	123.140	326.399	83.086	409.485
% Act/WL	78,20%	21,80%	100,00%	83,22%	16,78%	100,00%	79,71%	20,29%	100,00%
% soc. stand	54,69%	15,24%	69,93%	25,02%	5,05%	30,07%			100%

Tabel 6: Evolutie van de intredes onderverdeeld naar actieven en werklozen (per sociale stand) - %

evolutie	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal
2010/2009	3,28%	0,69%	2,71%	3,48%	1,99%	3,23%	3,34%	1,01%	2,86%
2011/2010	3,48%	0,42%	2,81%	2,46%	0,13%	2,06%	3,16%	0,35%	2,59%
2012/2011	-3,51%	-0,51%	-2,87%	-1,69%	-1,43%	-1,65%	-2,95%	-0,74%	-2,51%

Zowel bij de arbeiders als bij de bedienden kan worden vastgesteld dat de toename van het aantal gevallen komende vanuit de werkloosheid in absolute cijfers, vooralsnog relatief stabiel is gebleven. Van communicerende vaten waarbij massaal wordt overgestapt naar het voor betrokkene meest gunstige uitkeringsregime lijkt voorlopig nog weinig sprake.

Toch is er ook reden tot enige waakzaamheid. Zoals hierna blijkt, ligt het intredcijfer bij de werklozen hoger dan bij de actieven. Om tot het intredcijfer te komen worden de absolute intredcijfers afgezet tegenover de evolutie van de PUG-BRUG per sociale stand en activiteit.

Tabel 7 geeft het aantal PUG-BRUG per sociale stand en activiteit weer, daar waar tabel 8 de evolutie weergeeft. Het aantal werklozen werd genomen uit de ledentallen die door de verzekeringsinstellingen aan de Dienst voor Administratieve Controle werden meegedeeld. De cijfers die thans worden gebruikt betreft het aantal werklozen genomen op de toestand 31/12 van het jaar t-1. De daling van het aantal werklozen is voornamelijk te wijten aan de uitstroom van vrouwelijke werklozen (van 362.687 in 2010 naar 335.200 in 2012 of -7,58%). De RVA schrijft deze evolutie toe aan de uitstroom naar het dienstenchequestelsel. (Bron: RVA studies, 2014: Gedifferentieerde evolutie van de langdurige werkloosheid volgens geslacht).

Tabel 7: PUG-BRUG op 30 juni per sociale stand en activiteit

jaar	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal
2009	1.454.202	447.552	1.901.754	1.587.880	202.815	1.790.695	3.042.082	650.367	3.692.449
2010	1.437.741	472.037	1.909.778	1.596.175	212.312	1.808.487	3.033.916	684.349	3.718.265
2011	1.463.077	463.886	1.926.963	1.615.920	201.406	1.817.326	3.078.997	665.292	3.744.289
2012	1.491.001	440.883	1.931.884	1.649.129	188.606	1.837.735	3.140.130	629.489	3.769.619

Tabel 8: Evolutie PUG-BRUG op 30 juni per sociale stand en activiteit (in %)

	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal
2010/2009	-1,13%	5,47%	0,42%	0,52%	4,68%	0,99%	-0,27%	5,23%	0,70%
2011/2010	1,76%	-1,73%	0,90%	1,24%	-5,14%	0,49%	1,49%	-2,78%	0,70%
2012/2011	1,91%	-4,96%	0,26%	2,06%	-6,36%	1,12%	1,99%	-5,38%	0,68%

Tabel 9 geeft de intredecijfers in primaire arbeidsongeschiktheid per sociale stand en activiteit.

Bij de actieven is er een constante groei van het intredecijfer tussen 2009 en 2011. In 2012 daalt het intredecijfer. Het intredecijfer van de werklozen kent een schommelend verloop: een daling in 2010 ten opzichte van 2009 waarna een systematische toename volgt in de periode 2010 tot 2012. Het intredecijfer bij werklozen stijgt sneller dan bij de actieven, mede door de vermindering van het aantal werklozen in de periode 2010-2012. De procentuele toename van de intredes vanuit werkloosheid bedroeg in de periode 2009-2012 3,95%, daar waar bij de actieven de verhouding intredes/PUG-BRUG is toegenomen met 0,24%.

De intredecijfers van bedienden vanuit de werkloosheid blijven lager dan voor arbeiders maar stijgen in de onderzochte periode wel sneller. De procentuele toename van de intredes vanuit de werkloosheid was in de periode 2009-2012 8,24% bij de bedienden daar waar de toename bij de arbeiders beperkt blijft tot 2,12%. De procentuele toename van de intredes bij de actieven ligt duidelijk lager dan bij de werklozen. In de periode van 2009 tot 2012 steeg het intredecijfer met 0,58% bij de actieve arbeiders en met 0,36% bij de actieve bedienden. Vooral het verschil van het intredecijfer bij de bedienden tussen actieven (0,36%) en werklozen (8,24%) is opmerkelijk. Mogelijk

speelt hier de invloed van de afwezigheid van de gevallen van korte duur die door het gewaarborgd loon gedekt worden. De daling van het aantal werklozen vrouwelijke bedienden kan eveneens een verklaring zijn voor de vastgestelde verschillen.

In verhouding tot het aantal uitkeringsgerechtigden actieven en werklozen ligt het intredecijfer bij de werklozen, vooral door toedoen van de bedienden, hoger dan bij de actieven. In de afgelopen drie jaren is er bovendien een veel sterkere procentuele toename van het intredecijfer bij de werklozen dan bij de actieven.

Verder analyse over een langere termijn is nodig om te onderzoeken of deze trend, mede onder invloed van een gewijzigde reglementering (vermindering van de werkloosheidsuitkering in de tijd en strengere controles), wordt bevestigd. Verder in deze studie zal bovendien worden vastgesteld dat de ziekteduur bij werklozen veel langer is dan bij de actieven (zie infra).

Tabel 9: Intredecijfers in primaire arbeidsongeschiktheid per sociale stand en activiteit

jaar	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal
2009	14,93%	13,86%	14,68%	6,19%	10,12%	6,64%	10,37%	12,70%	10,78%
2010	15,60%	13,24%	15,01%	6,37%	9,86%	6,78%	10,75%	12,19%	11,01%
2011	15,86%	13,53%	15,30%	6,45%	10,41%	6,89%	10,92%	12,58%	11,22%
2012	15,02%	14,16%	14,82%	6,21%	10,96%	6,70%	10,39%	13,20%	10,86%

Bij de interpretatie van tabel 9 dient rekening te worden gehouden met de bepalingen aangaande het gewaarborgd loon. De intredecijfers voor de actieven zijn onderschat in de zin dat geen rekening wordt gehouden met het absentieïsme dat beperkt blijft tot de periode van het gewaarborgd loon. Werklozen daarentegen vallen vanaf de eerste dag ten laste van de uitkeringsverzekering. Ook voor arbeiders en bedienden verschilt de periode van het gewaarborgd loon.

Om de intredecijfers correct te kunnen vergelijken dienen de afwijkingen die te wijten zijn aan de afwezigheid of verschillen in de periode van gewaarborgd loon tussen werklozen, arbeiders en bedienden, te worden geneutraliseerd. Om die doelstelling te realiseren wordt in tabel 10 enkel die intredes verwerkt waarvoor de duur van arbeidsongeschiktheid groter is dan 28 dagen.

II. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid met een duur van de arbeidsongeschiktheid groter dan 28 dagen

1. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) per sociale stand en geslacht

Tabel 10: Intredes in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid –ziekteduur groter dan 28 dagen									
Jaar	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2009	105.923	87.711	193.634	26.947	72.110	99.057	132.870	159.821	292.691
2010	110.568	92.257	202.825	27.903	75.832	103.735	138.471	168.089	306.560
2011	115.517	95.697	211.214	28.917	76.609	105.526	144.434	172.306	316.740
2012	111.961	94.618	206.579	28.290	75.948	104.238	140.251	170.566	310.817
% Geslacht	54,20%	45,80%	100%	27,14%	72,86%	100%	45,12%	54,88%	100%
% Sociale stand	36,02%	30,44%	66,46%	9,10%	24,43%	33,54%			100%

Indien enkel rekening wordt gehouden met intredes langer dan één maand, daalt het procentueel aandeel van de arbeiders op het vlak van de intredes van 69,93% tot 66,46%. Het aandeel van de bediendes stijgt dan van 30,07% naar 33,54%. Het uitschakelen van de verschillen in gewaarborgd loon heeft wel degelijk, zij het een niet doorslaggevend effect. De eerder gemaakte conclusies waarbij alle gevallen in ogenschouw werden genomen blijven integraal overeind.

Ook in verhouding tot de PUG-BRUG (tabel 11) kunnen per sociale stand en geslacht dezelfde conclusies worden getrokken. Meer intredes bij arbeiders dan bij bedienden, meer intredes bij vrouwen dan bij mannen.

Tabel 11: Verhouding intredes per PUG-Brug (30/6) per sociale stand en geslacht									
	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2009	8,79%	12,60%	10,18%	3,78%	6,69%	5,53%	6,92%	9,01%	7,93%
2010	9,19%	13,06%	10,62%	3,89%	6,95%	5,74%	7,21%	9,35%	8,24%
2011	9,56%	13,32%	10,96%	4,00%	7,00%	5,81%	7,48%	9,50%	8,46%
2012	9,25%	13,11%	10,69%	3,87%	6,86%	5,67%	7,23%	9,32%	8,25%

2. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) opgesplitst in actieven en werklozen

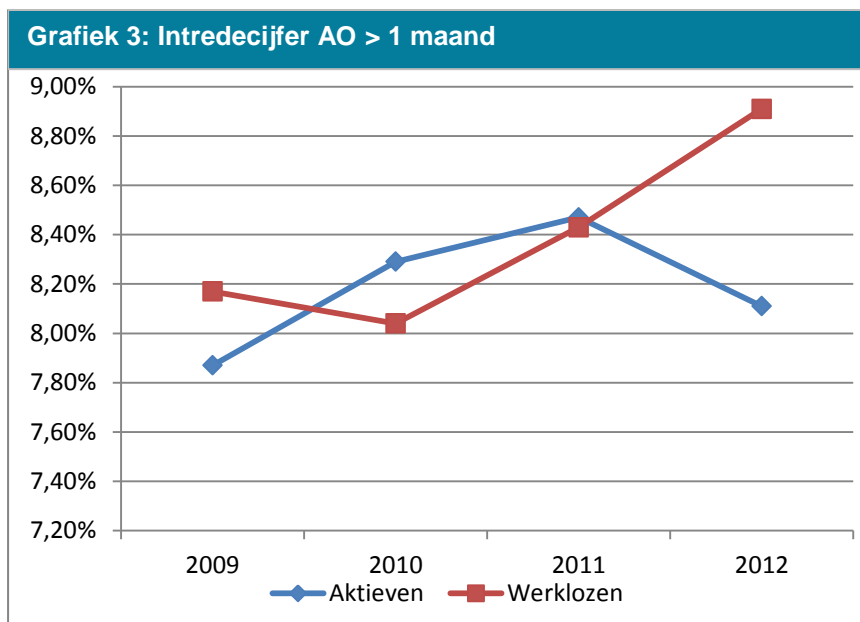
Tabel 12: Intredes onderverdeeld naar actieven en werklozen (per sociale stand) ziekte duur groter dan 28 dagen

jaar	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal
2009	153.083	40.551	193.634	86.471	12.586	99.057	239.554	53.137	292.691
2010	160.903	41.922	202.825	90.663	13.072	103.735	251.566	54.994	306.560
2011	168.515	42.699	211.214	92.150	13.376	105.526	260.665	56.075	316.740
2012	163.757	42.822	206.579	91.000	13.238	104.238	254.757	56.060	310.817
	79,27%	20,73%	100,00%	87,30%	12,70%	100,00%	81,96%	18,04%	100,00%
%Soc stand	52,69%	13,78%	66,46%	29,28%	4,26%	33,54%			100%

De intredcijfers naar activiteit (actief of werkloos) worden in belangrijke mate gecorrigeerd door het aantal gevallen te beperken tot deze met een ziekte duur van langer dan 28 dagen. Het intredcijfer bij de actieve bevolking vermindert in 2012 tot 8,11% daar waar het intredcijfer bij werklozen terugvalt op 8,91%. Indien alle intredes worden geteld, bedraagt het intredcijfer voor de actieven 10,39% t.o.v. 13,20% bij de werklozen. Niettegenstaande het intredcijfer bij werklozen in 2012 hoger is dan bij de actieven, zijn de verschillen tussen beide gevoelig verminderd. Dit is ook logisch vermits werklozen geen gewaarborgd loon hebben en vanaf dag 1 ten laste van de uitkeringsverzekering vallen. Het intredcijfer bij werklozen vertoont, ook na correctie voor de periode van gewaarborgd loon, vanaf 2010 een duidelijk stijgende tendens. Het intredcijfer bij actieven kent een eerder wisselend verloop.

Tabel 13: Intredcijfers in primaire arbeidsongeschiktheid per sociale stand en activiteit

jaar	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal	Actieven	Werklozen	Totaal
2009	10,53%	9,06%	10,18%	5,45%	6,21%	5,53%	7,87%	8,17%	7,93%
2010	11,19%	8,88%	10,62%	5,68%	6,16%	5,74%	8,29%	8,04%	8,24%
2011	11,52%	9,20%	10,96%	5,70%	6,64%	5,81%	8,47%	8,43%	8,46%
2012	10,98%	9,71%	10,69%	5,52%	7,02%	5,67%	8,11%	8,91%	8,25%

3. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) opgesplitst per leeftijdscategorie, per sociale stand en per geslacht – 2012

Tabel 14 en 15 geeft het aantal intredes per leeftijdscategorie, sociale stand en geslacht weer.

Tabel 14: Aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid per leeftijdscategorie, per sociale stand en per geslacht - 2012

Leeftijd	Arbeiders		Totaal arbeiders	Bedienden		Totaal bedienden	Totaal		Algemeen totaal
	Mannen	Vrouwen		Mannen	Vrouwen		Mannen	Vrouwen	
< 20	734	386	1.120	82	201	283	816	587	1.403
20 - 24	8.459	6.448	14.907	1.503	4.859	6.362	9.962	11.307	21.269
25 - 29	11.090	10.247	21.337	2.742	9.285	12.027	13.832	19.532	33.364
30 - 34	12.841	11.994	24.835	3.174	10.534	13.708	16.015	22.528	38.543
35 - 39	14.072	12.663	26.735	3.352	10.032	13.384	17.424	22.695	40.119
40 - 44	16.679	14.591	31.270	3.717	10.971	14.688	20.396	25.562	45.958
45 - 49	18.545	15.572	34.117	4.322	11.854	16.176	22.867	27.426	50.293
50 - 54	16.874	13.177	30.051	4.488	10.523	15.011	21.362	23.700	45.062
55 - 59.	10.389	7.841	18.230	3.664	6.217	9.881	14.053	14.058	28.111
60 - 64	2.255	1.681	3.936	1.232	1.465	2.697	3.487	3.146	6.633
> 64 j	23	18	41	14	7	21	37	25	62
TOTAAL	111.961	94.618	206.579	28.290	75.948	104.238	140.251	170.566	310.817

Tabel 15: Aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid per leeftijdscategorie, per sociale stand en per geslacht - 2012 (in %)

Leeftijd	Arbeiders		Totaal arbeiders	bedienden		Totaal bedienden	Totaal		Algemeen totaal
	Mannen	Vrouwen		Mannen	Vrouwen		Mannen	Vrouwen	
< 20	0,66%	0,41%	0,54%	0,29%	0,26%	0,27%	0,58%	0,34%	0,45%
20 - 24	7,56%	6,81%	7,22%	5,31%	6,40%	6,10%	7,10%	6,63%	6,84%
25 - 29	9,91%	10,83%	10,33%	9,69%	12,23%	11,54%	9,86%	11,45%	10,73%
30 - 34	11,47%	12,68%	12,02%	11,22%	13,87%	13,15%	11,42%	13,21%	12,40%
35 - 39	12,57%	13,38%	12,94%	11,85%	13,21%	12,84%	12,42%	13,31%	12,91%
40 - 44	14,90%	15,42%	15,14%	13,14%	14,45%	14,09%	14,54%	14,99%	14,79%
45 - 49	16,56%	16,46%	16,52%	15,28%	15,61%	15,52%	16,30%	16,08%	16,18%
50 - 54	15,07%	13,93%	14,55%	15,86%	13,86%	14,40%	15,23%	13,89%	14,50%
55 - 59	9,28%	8,29%	8,82%	12,95%	8,19%	9,48%	10,02%	8,24%	9,04%
60 - 64	2,01%	1,78%	1,91%	4,35%	1,93%	2,59%	2,49%	1,84%	2,13%
> 64	0,02%	0,02%	0,02%	0,05%	0,01%	0,02%	0,03%	0,01%	0,02%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Het aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid piekt in de leeftijdscategorieën tussen 40 en 55 jaar ongeacht de sociale stand of het geslacht. Opvallend is dat vrouwen intreden op jongere leeftijd dan mannen. In de leeftijdscategorieën tussen de 25 en 44 jaar is het aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid systematisch hoger bij vrouwen dan bij mannen. Pas in de iets oudere leeftijdscategorieën (45-49 jaar) en zeker vanaf de leeftijd van 50 jaar treden meer mannen dan vrouwen in primaire arbeidsongeschiktheid.

Tabel 16 geeft de verhouding van het aantal intredes ten opzichte van het aantal PUG-BRUG voor het jaar 2012. Hierbij kan worden opgemerkt dat ook in de jongere leeftijdscategorieën een niet onbelangrijk deel van de sociaal verzekerden verzuimen voor een periode van meer dan 28 dagen. Vooral bij vrouwen zien we in de leeftijdscategorie tussen 20 en 39 intredecijfers tussen de 7,42% en 9,32%. Bij mannen in dezelfde leeftijdscategorie ligt het intredecijfer lager dan bij vrouwen. In de vergelijkbare leeftijdscategorieën schommelt het intredecijfer tussen 5,30% en 6,89%.

Tabel 16: Verhouding aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid per leeftijdscategorie, per sociale stand en geslacht (2012) ten opzichte van het aantal PUG-BRUG

Leeftijd	Arbeiders		Totaal arbeiders	Bedienden		Totaal bedienden	Totaal		Algemeen totaal
	Mannen	Vrouwen		Mannen	Vrouwen		Mannen	Vrouwen	
< 20	8,49%	11,15%	9,25%	5,54%	7,34%	6,70%	8,06%	9,47%	8,59%
20 - 24	7,31%	11,14%	8,58%	3,51%	5,85%	5,06%	6,28%	8,02%	7,10%
25 - 29	7,22%	11,79%	8,87%	2,55%	5,26%	4,24%	5,30%	7,42%	6,36%
30 - 34	8,00%	12,36%	9,64%	2,89%	6,22%	4,91%	5,92%	8,46%	7,18%
35 - 39	9,07%	12,93%	10,57%	3,43%	6,89%	5,50%	6,89%	9,32%	8,08%
40 - 44	9,92%	14,41%	11,61%	3,96%	7,43%	6,08%	7,79%	10,27%	9,00%
45 - 49	11,11%	15,88%	12,87%	4,52%	8,26%	6,77%	8,71%	11,36%	9,98%
50 - 54	12,00%	15,68%	13,38%	5,29%	8,65%	7,27%	9,47%	11,52%	10,45%
55 - 59	10,63%	12,33%	11,30%	5,48%	7,33%	6,51%	8,54%	9,47%	8,98%
60 - 64	5,59%	5,68%	5,63%	4,56%	4,69%	4,63%	5,18%	5,17%	5,17%
> 64 jaar	0,78%	1,04%	0,88%	0,60%	0,39%	0,51%	0,70%	0,71%	0,70%
TOTAAL	9,25%	13,11%	10,69%	3,87%	6,86%	5,67%	7,23%	9,32%	8,25%

Tabel 17 en 18 geeft het aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid per leeftijdscategorie, sociale stand en activiteit weer.

Tabel 17: Aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid per leeftijdscategorie, per sociale stand en per activiteit - 2012

Leeftijd	Arbeiders		Totaal arbeiders	Bedienden		Totaal bedienden	Totaal		Algemeen totaal
	Actief	Werklozen		Actief	Werklozen		Actief	Werklozen	
< 20	929	191	1.120	255	28	283	1.184	219	1.403
20 - 24	11.189	3.718	14.907	5.370	992	6.362	16.559	4.710	21.269
25 - 29	16.446	4.891	21.337	10.353	1.674	12.027	26.799	6.565	33.364
30 - 34	19.192	5.643	24.835	11.854	1.854	13.708	31.046	7.497	38.543
35 - 39	20.873	5.862	26.735	11.586	1.798	13.384	32.459	7.660	40.119
40 - 44	24.592	6.678	31.270	12.743	1.945	14.688	37.335	8.623	45.958
45 - 49	27.230	6.887	34.117	14.139	2.037	16.176	41.369	8.924	50.293
50 - 54	24.971	5.080	30.051	13.429	1.582	15.011	38.400	6.662	45.062
55 - 59	15.093	3.137	18.230	8.803	1.078	9.881	23.896	4.215	28.111
60 - 64	3.202	734	3.936	2.447	250	2.697	5.649	984	6.633
> 64	40	1	41	21		21	61	1	62
TOTAAL	163.757	42.822	206.579	91.000	13.238	104.238	254.757	56.060	310.817

Tabel 18: Aantal intredes in primaire arbeidsongeschiktheid per leeftijdscategorie, per sociale stand en per activiteit - 2012 (in %)

Leeftijd	Arbeiders		Totaal arbeiders	Bedienden		Totaal bedienden	Totaal		Algemeen arbeiders
	Actief	Werklozen		Actief	Werklozen		Actief	Werklozen	
< 20	0,57%	0,45%	0,54%	0,28%	0,21%	0,27%	0,46%	0,39%	0,45%
20 - 24	6,83%	8,68%	7,22%	5,90%	7,49%	6,10%	6,50%	8,40%	6,84%
25 - 29	10,04%	11,42%	10,33%	11,38%	12,65%	11,54%	10,52%	11,71%	10,73%
30 - 34	11,72%	13,18%	12,02%	13,03%	14,01%	13,15%	12,19%	13,37%	12,40%
35 - 39	12,75%	13,69%	12,94%	12,73%	13,58%	12,84%	12,74%	13,66%	12,91%
40 - 44	15,02%	15,59%	15,14%	14,00%	14,69%	14,09%	14,66%	15,38%	14,79%
45 - 49	16,63%	16,08%	16,52%	15,54%	15,39%	15,52%	16,24%	15,92%	16,18%
50 - 54	15,25%	11,86%	14,55%	14,76%	11,95%	14,40%	15,07%	11,88%	14,50%
55 - 59	9,22%	7,33%	8,82%	9,67%	8,14%	9,48%	9,38%	7,52%	9,04%
60 - 64	1,96%	1,71%	1,91%	2,69%	1,89%	2,59%	2,22%	1,76%	2,13%
> 64	0,02%	0,00%	0,02%	0,02%	0,00%	0,02%	0,02%	0,00%	0,02%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Er kan worden vastgesteld dat werklozen arbeiders en bedienden op jongere leeftijd in arbeidsongeschiktheid terecht komen dan dat dit bij de actieven het geval is. In de lagere leeftijdscategorieën (20-44) is het procentueel aandeel van de intredes hoger bij de werkloze arbeiders en bedienden, daar waar vanaf 45 jaar het aandeel van de actieve arbeiders en bedienden groter is.

Tabel 19: Aantal intredens in primaire arbeidsongeschiktheid per leeftijdscategorie, per sociale stand en per activiteit - 2012 (in %) ten opzichte van de PUG-BRUG

Leeftijd	Arbeiders		Totaal Arbeiders	Bedienden		Totaal Bedienden	Totaal		Algemeen totaal
	Actief	Werklozen		Actief	Werklozen		Actief	Werklozen	
< 20	9,43%	8,47%	9,25%	6,71%	6,62%	6,70%	25,50%	8,17%	8,59%
20 - 24	8,77%	8,06%	8,58%	4,88%	6,26%	5,06%	11,69%	7,60%	7,10%
25 - 29	8,84%	8,97%	8,87%	4,03%	6,18%	4,24%	8,62%	8,04%	6,36%
30 - 34	9,28%	11,13%	9,64%	4,63%	7,89%	4,91%	10,25%	10,10%	7,18%
35 - 39	10,11%	12,57%	10,57%	5,17%	9,24%	5,50%	12,34%	11,59%	8,08%
40 - 44	11,07%	14,16%	11,61%	5,72%	10,50%	6,08%	14,36%	13,13%	9,00%
45 - 49	12,43%	14,97%	12,87%	6,40%	11,19%	6,77%	16,09%	13,90%	9,98%
50 - 54	14,04%	10,86%	13,38%	7,16%	8,32%	7,27%	17,03%	10,13%	10,45%
55 - 59	14,30%	5,62%	11,30%	6,93%	4,38%	6,51%	13,56%	5,24%	8,98%
60 - 64	12,58%	1,65%	5,63%	6,67%	1,16%	4,63%	7,07%	1,49%	5,17%
> 64	0,94%	0,25%	0,88%	0,55%	0,00%	0,51%	1,37%	0,14%	0,70%
TOTAAL	10,98%	9,71%	10,69%	5,52%	7,02%	5,67%	12,57%	8,91%	8,25%

4. Intredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) opgesplitst per provincie en gewest

Het aantal ziektegevallen per PUG-BRUG is het hoogst in de provincie Limburg. In die provincie ligt het aantal intredens in primaire arbeidsongeschiktheid met een duur langer dan één maand op 10,75% van het aantal primaire uitkeringsgerechtigden. In Wallonië situeren de meeste intredes per PUG-Brug zich in de provincies Luik en Henegouwen. Deze cijfers bevestigen de vaststelling die werden gemaakt in de studie over de geografische verschillen in de invaliditeitsuitgaven (nota BU 2013/29). De sociaal economische status, gemeten naar opleidingsniveau, werkgelegenheidsgraad en inkomen, is het laagst in de geciteerde provincies. Een lage sociaal economische status is positief gecorreleerd met arbeidsongeschiktheid wegens ziekte.

Op gewestelijk niveau belopen de intredes per PUG-BRUG gemiddeld 8,25 %. Zowel Vlaanderen als Wallonië scoren boven het gemiddelde. Opmerkelijk is wel het lage percentage van het Brussels Gewest.

Tabel 20: Intredcijfer per sociale stand, activiteit en provincie (2012) - zonder ziekte duur < dan 1 maand

	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Actief	Werklozen	totaal	Actief	Werklozen	totaal	Actief	Werklozen	totaal
ANTWERPEN	10,85%	7,87%	10,30%	5,39%	6,48%	5,48%	8,06%	7,48%	7,98%
BRUXELLES / BRUSSEL	6,73%	5,34%	6,24%	3,58%	4,04%	3,66%	4,85%	4,85%	4,85%
VLAAMS-BRABANT	9,92%	8,88%	9,77%	4,99%	6,35%	5,08%	6,57%	7,68%	6,67%
BRABANT WALLON	9,64%	6,26%	8,83%	4,76%	4,78%	4,77%	6,08%	5,45%	5,98%
WEST-VLAANDEREN	11,54%	10,23%	11,34%	5,56%	7,26%	5,68%	8,80%	9,47%	8,87%
OOST-VLAANDEREN	11,64%	9,65%	11,32%	5,40%	7,02%	5,50%	8,41%	8,92%	8,46%
HAINAUT	11,83%	11,26%	11,63%	6,88%	9,74%	7,30%	9,43%	10,90%	9,82%
LIEGE	11,80%	10,18%	11,28%	6,74%	8,21%	6,96%	9,34%	9,68%	9,43%
LIMBURG	12,60%	14,79%	12,99%	6,66%	11,03%	7,02%	10,22%	13,98%	10,75%
LUXEMBOURG	10,93%	9,86%	10,63%	6,10%	7,53%	6,30%	8,56%	9,21%	8,70%
NAMUR	10,67%	10,41%	10,59%	6,14%	7,50%	6,31%	8,03%	9,48%	8,32%
ONBEKEND	9,46%	42,87%	10,72%	5,82%	24,03%	6,33%	8,22%	37,69%	9,23%
Totaal	10,98%	9,71%	10,69%	5,52%	7,02%	5,67%	8,11%	8,91%	8,25%
Gewest Brussel	6,73%	5,34%	6,24%	3,58%	4,04%	3,66%	4,85%	4,85%	4,85%
Gewest Vlaanderen	11,34%	9,99%	11,12%	5,45%	7,20%	5,57%	8,28%	9,17%	8,39%
Gewest Wallonië	11,46%	10,50%	11,15%	6,33%	8,13%	6,58%	8,75%	9,84%	9,00%
Onbekend	9,46%	42,87%	10,72%	5,82%	24,03%	6,33%	8,22%	37,69%	9,23%
Totaal	10,98%	9,71%	10,69%	5,52%	7,02%	5,67%	8,11%	8,91%	8,25%

IV. De uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid

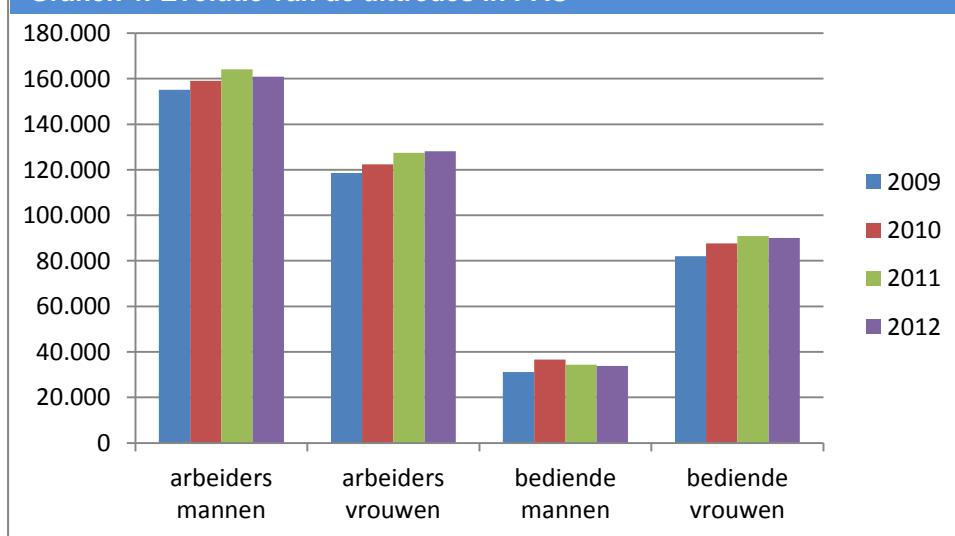
1. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid (PAO) per sociale stand en geslacht

Tabel 23 geeft voor de jaren 2009-2012 het aantal gerechtigden die in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid zijn uitgetreden. Tabel 24 bevat de evolutie van de uittredes. Het aantal uittredes volgt logischerwijze de evoluties van het aantal intredes. Een stijgende trend in de periode van 2009 tot 2011 waarna een lichte afname wordt waargenomen in 2012.

Tabel 23: Uittredes in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid

	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2009	155.096	118.658	273.754	31.077	82.806	113.883	186.173	201.464	387.637
2010	159.069	122.322	281.391	32.627	87.591	120.218	191.696	209.913	401.609
2011	164.192	127.397	291.589	34.377	90.961	125.338	198.569	218.358	416.927
2012	160.860	128.116	288.976	33.833	90.067	123.900	194.693	218.183	412.876
% Geslacht	55,67%	44,33%	100,00%	27,31%	72,69%	100,00%	47,16%	52,84%	100%
% sociale stand	38,96%	31,03%	69,99%	8,19%	21,81%	30,01%			100%

Grafiek 4: Evolutie van de uittredes in PAO

Tabel 24: Evolutie uittredes in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid in %									
% evol.	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2010/2009	2,56%	3,09%	2,79%	4,99%	5,78%	5,56%	2,97%	4,19%	3,60%
2011/2010	3,22%	4,15%	3,62%	5,36%	3,85%	4,26%	3,59%	4,02%	3,81%
2012/2011	-2,03%	0,56%	-0,90%	-1,58%	-0,98%	-1,15%	-1,95%	-0,08%	-0,97%

2. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid naar reden van uittreden

Tabel 25 geeft de reden van uittreden uit primaire arbeidsongeschiktheid weer onderverdeeld naar gelang de arbeidsongeschikte gerechtigde op het ogenblik van zijn ongeschiktheid actief of werkloos was. Tabel 26 geeft de procentuele evolutie weer.

Tabel 25: Evolutie van de uittredes per reden van uittreden volgens activiteit							
jaar	activiteit	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
2009	actieven	259.217	1.096	379	20.209	25.957	306.858
	werklozen	51.106	613	79	14.850	14.131	80.779
	totaal	310.323	1.709	458	35.059	40.088	387.637
2010	actieven	269.643	1.047	616	20.035	28.324	319.665
	werklozen	51.595	586	139	14.759	14.865	81.944
	totaal	321.238	1.633	755	34.794	43.189	401.609
2011	actieven	283.001	1.132	680	19.191	30.510	334.514
	werklozen	51.100	549	175	14.797	15.793	82.414
	totaal	334.101	1.681	855	33.988	46.303	416.928
2012	actieven	275.967	1.043	775	18.509	33.769	330.063
	werklozen	49.653	621	182	14.784	17.573	82.813
	totaal	325.620	1.664	957	33.293	51.342	412.876

Tabel 26: Evolutie van de uittredes per reden van uittreden volgens activiteit (%)							
	activiteit	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
2009	actieven	84,47%	0,36%	0,12%	6,59%	8,46%	100%
	werklozen	63,27%	0,76%	0,10%	18,38%	17,49%	100%
	totaal	80,06%	0,44%	0,12%	9,04%	10,34%	100%
2010	actieven	84,35%	0,33%	0,19%	6,27%	8,86%	100%
	werklozen	62,96%	0,72%	0,17%	18,01%	18,14%	100%
	totaal	79,99%	0,41%	0,19%	8,66%	10,75%	100%
2011	actieven	84,60%	0,34%	0,20%	5,74%	9,12%	100%
	werklozen	62,00%	0,67%	0,21%	17,95%	19,16%	100%
	totaal	80,13%	0,40%	0,21%	8,15%	11,11%	100%
2012	actieven	83,61%	0,32%	0,23%	5,61%	10,23%	100%
	werklozen	59,96%	0,75%	0,22%	17,85%	21,22%	100%
	totaal	78,87%	0,40%	0,23%	8,06%	12,44%	100%

In 2012 hervatten 83,61% van het aantal primaire arbeidsongeschikte actieven opnieuw het werk. Over de onderzochte periode blijft het percentage werkhervattingen bij de actieven schommelen rond de 84%. Bij de werklozen kan worden vastgesteld dat 59,96% ofwel het werk hervat of opnieuw terugkeert naar de werkloosheid. Het percentage arbeidsongeschikte gerechtigden met een werkloosheidsstatuut dat het werk hervat is in de periode 2009 tot 2012 stelselmatig gedaald van 63,2 % in 2009 naar 59,96% in 2012.

Het aantal uitsluitingen waartoe de adviserend geneesheren hebben beslist, is licht afgenomen en dit zowel bij de actieven als bij de werklozen.

De categorie "andere" bevat de arbeidsongeschikte gerechtigden waarvoor door de verzekeringsinstellingen geen reden voor uittreden werd opgegeven. In deze categorie bevinden zich in de overgrote meerderheid van de gevallen die arbeidsongeschikte gerechtigden die de overstap van primaire arbeidsongeschiktheid naar invaliditeit maken. De verzekeringsinstellingen delen in die dossiers geen uittreden uit primaire arbeidsongeschiktheid mee omdat betrokkene arbeidsongeschikt blijft. De periode van primaire arbeidsongeschiktheid gevolgd door die van invaliditeit, wordt door de verzekeringsinstellingen beschouwd als één en het zelfde risico dat gewoon verder loopt. Vertrekkende van dit uitgangspunt kan worden vastgesteld dat het aantal uittredes met als reden intrede in invaliditeit in de periode 2009 tot 2012 constant is toegenomen. In 2012 is het aantal opgelopen tot 51.342. De toename in de betrokken categorie is niet onlogisch gelet op het nog steeds groeiend aantal arbeidsongeschikte invaliden.

Opvallend is dat de gerechtigden die vanuit het statuut van werkloze arbeidsongeschikt worden in de categorie "andere" in alle onderzochte jaren procentueel het dubbele bedraagt van de actieve arbeidsongeschikten. In 2012 bevonden zich meer dan 21% werklozen in de betrokken categorie daar waar dit voor de actieven slechts 10,23% bedroeg. Indien er kan van worden uitgegaan dat in deze categorie de meeste gerechtigden intreden in invaliditeit, dan blijven werklozen langer arbeidsongeschikt dan actieven. Deze conclusie wordt bevestigd door de evolutie van het aantal uitgekeerde arbeidsongeschiktheidsdagen. Het aantal uitkeringsdagen is in 2012 gestegen met 0,3% bij de actieven daar waar bij de werklozen het aantal uitkeringsdagen is toegenomen met 4,36%. Het ziektecijfer (aantal uitkeringsdagen gedeeld door het aantal PUG-BRUG) is in 2012 gedaald met 1,63% daar waar het ziektecijfer bij de werklozen is toegenomen met 10,30%.

3. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid naar duur arbeidsongeschiktheid en activiteit

Tabel 27 geeft een beeld van het aantal uittredes naar gelang de duur van de arbeidsongeschiktheid en de activiteit van de gerechtigden weer.

66,37% van de actieve arbeidsongeschikten treden in het jaar 2012 uit binnen een periode van 1 tot 98 dagen. Voor de werklozen bedraagt dit percentage 53,46%. Gelet op het feit dat werklozen vanaf dag één ten laste van de uitkeringsverzekering vallen, treedt in 2012 ruim 16,78% uit binnen de 7 dagen.

Vanaf dag 99 tot dag 337 daalt het aantal uittredes gestaag. In de laatste periode voor intreden in invaliditeit (338-365 dagen) bevinden zich in 2012 9,67% van de gevallen bij de actieven en 20,66% van de werklozen. Deze vaststelling werd eerder reeds gemaakt (zie infra: punt IV.b. uittredes naar reden van uittreden).

Tabel 27: Evolutie van de uittredes per duur en activiteit												
Duur	Actieven				Werklozen				Totaal			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
1 - 7 dagen	16.115	14.434	14.934	14.287	14.997	14.353	13.922	13.892	31.112	28.787	28.856	28.179
8 - 14 dagen	9.463	8.483	8.757	8.100	6.388	5.941	5.731	5.704	15.851	14.424	14.488	13.804
15 - 28 dagen	50.192	51.055	52.185	49.719	8.032	8.061	7.890	7.469	58.224	59.116	60.075	57.188
29 - 42 dagen	47.637	49.321	51.559	50.171	5.699	5.652	5.596	5.165	53.336	54.973	57.155	55.336
43 - 56 dagen	36.108	37.307	39.421	38.727	4.164	4.190	4.060	3.886	40.272	41.497	43.481	42.613
57 - 70 dagen	24.133	25.009	26.344	25.976	3.435	3.516	3.361	3.224	27.568	28.525	29.705	29.200
71 - 98 dagen	29.380	31.080	32.414	32.072	5.017	5.257	5.131	4.928	34.397	36.337	37.545	37.000
99 - 126 dagen	18.161	19.532	20.124	20.108	3.709	3.894	3.908	3.917	21.870	23.426	24.032	24.025
127 - 154 dagen	12.746	14.030	14.854	14.435	3.053	3.188	3.099	3.185	15.799	17.218	17.953	17.620
155 - 184 dagen	10.733	11.797	12.042	12.611	2.865	2.939	2.925	3.332	13.598	14.736	14.967	15.943
185 - 215 dagen	8.781	9.296	10.059	9.728	2.788	2.865	3.090	2.912	11.569	12.161	13.149	12.640
216 - 245 dagen	6.037	6.552	6.916	6.785	1.935	1.980	1.965	2.045	7.972	8.532	8.881	8.830
246 - 276 dagen	5.291	5.860	6.268	6.165	2.117	2.498	2.664	2.608	7.408	8.358	8.932	8.773
277 - 306 dagen	4.266	4.691	4.875	5.215	1.702	1.688	1.895	2.107	5.968	6.379	6.770	7.322
307 - 337 dagen	3.044	3.519	3.873	4.045	960	1.110	1.309	1.330	4.004	4.629	5.182	5.375
338 - 365 dagen	24.771	27.699	29.888	31.919	13.918	14.812	15.868	17.109	38.689	42.511	45.756	49.028
Totaal	306.858	319.665	334.513	330.063	80.779	81.944	82.414	82.813	387.637	401.609	416.927	412.876

Tabel 28: Uittredes volgens duur en activiteit

duur	Actieven				werklozen				totaal			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
1 - 7 dagen	5,25%	4,52%	4,46%	4,33%	18,57%	17,52%	16,89%	16,78%	8,03%	7,17%	6,92%	6,83%
8 - 14 dagen	3,08%	2,65%	2,62%	2,45%	7,91%	7,25%	6,95%	6,89%	4,09%	3,59%	3,47%	3,34%
15 - 28 dagen	16,36%	15,97%	15,60%	15,06%	9,94%	9,84%	9,57%	9,02%	15,02%	14,72%	14,41%	13,85%
29 - 42 dagen	15,52%	15,43%	15,41%	15,20%	7,06%	6,90%	6,79%	6,24%	13,76%	13,69%	13,71%	13,40%
43 - 56 dagen	11,77%	11,67%	11,78%	11,73%	5,15%	5,11%	4,93%	4,69%	10,39%	10,33%	10,43%	10,32%
57 - 70 dagen	7,86%	7,82%	7,88%	7,87%	4,25%	4,29%	4,08%	3,89%	7,11%	7,10%	7,12%	7,07%
71 - 98 dagen	9,57%	9,72%	9,69%	9,72%	6,21%	6,42%	6,23%	5,95%	8,87%	9,05%	9,01%	8,96%
99 - 126 dagen	5,92%	6,11%	6,02%	6,09%	4,59%	4,75%	4,74%	4,73%	5,64%	5,83%	5,76%	5,82%
127 - 154 dagen	4,15%	4,39%	4,44%	4,37%	3,78%	3,89%	3,76%	3,85%	4,08%	4,29%	4,31%	4,27%
155 - 184 dagen	3,50%	3,69%	3,60%	3,82%	3,55%	3,59%	3,55%	4,02%	3,51%	3,67%	3,59%	3,86%
185 - 215 dagen	2,86%	2,91%	3,01%	2,95%	3,45%	3,50%	3,75%	3,52%	2,98%	3,03%	3,15%	3,06%
216 - 245 dagen	1,97%	2,05%	2,07%	2,06%	2,40%	2,42%	2,38%	2,47%	2,06%	2,12%	2,13%	2,14%
246 - 276 dagen	1,72%	1,83%	1,87%	1,87%	2,62%	3,05%	3,23%	3,15%	1,91%	2,08%	2,14%	2,12%
277 - 306 dagen	1,39%	1,47%	1,46%	1,58%	2,11%	2,06%	2,30%	2,54%	1,54%	1,59%	1,62%	1,77%
307 - 337 dagen	0,99%	1,10%	1,16%	1,23%	1,19%	1,35%	1,59%	1,61%	1,03%	1,15%	1,24%	1,30%
338 - 365 dagen	8,07%	8,67%	8,93%	9,67%	17,23%	18,08%	19,25%	20,66%	9,98%	10,59%	10,97%	11,87%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

De evolutie van het aantal gerechtigde arbeidsongeschikten die zich in de laatste periode voor intreden in invaliditeit bevindt, kent sinds 2009 een stijgend verloop. In 2009 bevonden zich 8,07% van de actieven in de ziekteperiode van 338 tot 365 dagen daar waar dit percentage in 2012 is opgelopen tot 9,67%. Bij de werklozen wordt een toename vastgesteld van 17,23% naar 20,66%. Deze cijfers bevestigen de toename van het aantal invaliden in de afgelopen jaren. Steeds meer gerechtigden blijven langdurig arbeidsongeschikt en komen op die manier in invaliditeit terecht.

Uit de analyse van de cijfers blijkt overigens nogmaals dat de eerste vier maanden van arbeidsongeschiktheid cruciaal zijn voor de verdere evolutie van de arbeidsongeschiktheid. 69,60% van het aantal uittredes komen voor in de periode van 1 tot 126 dagen. In de daaropvolgende periode daalt het aantal uittredes gevoelig. Slechts 18,53% treedt uit in de volgende 7 maanden (de periode van 127 tot 337 dagen). De kans op langdurige arbeidsongeschiktheid met mogelijk intreden in invaliditeit neemt derhalve gevoelig toe na 4 maanden werkonbekwaamheid.

In de zoektocht naar de verklaring waarom werklozen significant langer ziek blijven dan actieven, werd onderzocht of er een wezenlijk verschil bestaat in de pathologiecode die werd toegekend op het ogenblik dat de overgang wordt gemaakt van primaire arbeidsongeschiktheid naar invaliditeit.

Ziektegroepen:	
1	Besmettelijke en parasitaire ziekten
2	Gezwellen
3	Endocriene, voedings – en stofwisselingsziekten en immuunstoornissen
4	Ziekten van het bloed en de bloedvormende organen
5	Psychische stoornissen
6	Ziekten van het zenuwstelsel en de zintuigen
7	Ziekten van het hartvaatstelsel
8	Ziekten van de ademhalingswegen
9	Ziekten van het spijsverteringsstelsel
10	Ziekten van het urogenitaal systeem
11	Complicaties van zwangerschap, bevalling en kraambed
12	Ziekten van de huid en de celweefsels
13	Ziekten van het bewegingsstelsel en het bindweefsel
14	Congenitale afwijkingen
15	Bepaalde aandoeningen die hun oorsprong hebben in de perinatale periode
16	Symptomen en onvolledig omschreven ziektebeelden
17	Ongevalletsels en vergiftigingen

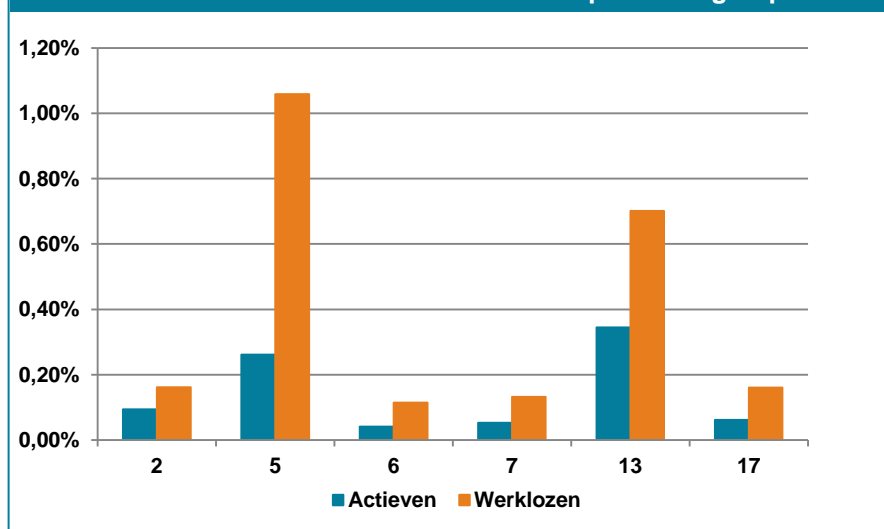
De tabellen 29, 30, 31 en 32 geven een inzicht in de overgang van primaire arbeidsongeschiktheid naar invaliditeit. In absolute termen zijn ongeveer 31.919 gerechtigde actieven (te verminderen met de uitredes tijdens de laatste ziekteperiode in primaire arbeidsongeschiktheid) in 2012 ingestroomd in invaliditeit. Bij de werklozen werden 17.109 intredes geteld. Naar pathologie zijn er tussen beide groepen opvallende verschillen. De twee voornaamste oorzaken voor intrede in invaliditeit zijn zowel voor actieven als voor werklozen, psychische problemen en musculoskeletale aandoeningen. Daar waar bij de actieven ziektegroep 13 de belangrijkste oorzaak is bij intrede in invaliditeit, gevolgd door de psychische problemen, is dit bij werklozen juist andersom. Bijna 39% van de werklozen treden in invaliditeit ten gevolge van een psychisch probleem daar waar dit percentage bij de actieven slechts 25,33% bedraagt. Opmerkelijk is dat het vooral iets jongere werklozen zijn die kampen met psychisch onwel bevinden. Intreden in invaliditeit is bij 33,65% van de actieve gerechtigden het gevolg van musculoskeletale aandoeningen. Bij werklozen valt dit percentage terug op 25,39%.

In tabel 33 worden de intredes in invaliditeit per ziektegroep en activiteit afgezet ten opzichte van het totaal aantal actieve en werkloze gerechtigden. Het valt op dat voor de meest voorkomende ziektegroepen het percentage werklozen dat in invaliditeit treedt, steeds hoger is dan bij de actieven. In verhouding tot de populatie actieven en werklozen treden opvallend meer werklozen in invaliditeit ingevolge psychische problemen. Daar waar 0,26% van de actieve gerechtigden in 2012 in invaliditeit traden ingevolge een psychische problematiek, bedraagt deze verhouding bij de werklozen 1,04%. Ook bij musculoskeletale aandoeningen treden veel meer arbeidsongeschikte werklozen in invaliditeit.

Tabel 33 : Graad van intredes in invaliditeit per ziektegroep - 2012

	Actieven	Werklozen	WL- ACT
Gezwellen	0,09%	0,16%	0,07%
Psychische stoornissen	0,26%	1,04%	0,79%
Ziekten van het zenuwstelsel en zintuigen	0,04%	0,11%	0,07%
Ziekten van hart en vaatstelsel	0,05%	0,13%	0,08%
Musculoskeletale aandoeningen	0,34%	0,69%	0,35%
Ongevallenletsels en vergiftigingen	0,06%	0,16%	0,10%

Grafiek 5: Graad van intredes in invaliditeit per ziektegroep - 2012

Grafiek 5 kan tot de conclusie leiden dat werkloos worden een ingrijpende impact heeft in een mensenleven. Onzekerheid over de toekomst, de directe gevolgen op het inkomen van betrokkenen leiden ertoe dat het psychisch welbevinden van werklozen sterk wordt aangetast. Het feit dat ook dubbel zoveel werklozen intreden ten gevolge van ziekten van het bewegingsstelsel en het bindweefsel, verklaart ook de langere duur van de arbeidsongeschiktheid bij werklozen. Het zijn uitgerekend deze twee ziektegroepen waarbij het herstel vaak van langere duur is.

4. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid naar reden, per leeftijdsgroep en activiteit

De tabellen 34 en 35 geven de reden van uittreden weer per leeftijdscategorie en per activiteit. De meeste uitredes uit arbeidsongeschiktheid doen zich voor op middelbare leeftijd (tussen 30 en 54 jaar) en dit zowel bij de actieven als bij de werklozen.

Met uitzondering van de jongere leeftijdscategorieën tot 24 jaar hervatten de meeste actieven tussen de leeftijd van 40 en 49 jaar na een periode van arbeidsongeschiktheid opnieuw het werk. De overlijdens nemen toe met de leeftijd daar waar het aantal uitsluitingen piekt op jongere leeftijd. Vanaf de leeftijd van 50 jaar daalt het aantal uitsluitingen systematisch.

Langdurig arbeidsongeschikten (categorie anderen) situeren zich voornamelijk in leeftijdscategorieën tussen 40 en 59 jaar.

Tabel 34: Uittredes volgens reden van uittreden, leeftijdsgroep - jaar 2012 Actieven						
Leeftijdsgroep	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
<=19	1.563			112	37	1.712
20-24	20.545	8		1.851	1.350	23.754
25-29	30.521	16		2.636	2.862	36.035
30-34	34.344	41	1	2.797	3.613	40.796
35-39	35.035	52	2	2.572	3.888	41.549
40-44	40.377	91	2	2.683	4.635	47.788
45-49	44.311	167	9	2.538	5.462	52.487
50-54	39.832	286	16	2.071	5.726	47.931
55-59	24.152	267	72	1.054	4.755	30.300
60-64	5.213	114	462	191	1.430	7.410
=> 65	74	1	211	4	11	301
TOTAAL	275.967	1.043	775	18.509	33.769	330.063

Tabel 35: Uittredes volgens reden van uittreden, leeftijdsgroep - jaar 2012 Werklozen						
Leeftijdsgroep	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
<=19	334	1		37	7	379
20-24	6.503	7		1.264	640	8.414
25-29	7.874	14	0	1.790	1.369	11.047
30-34	7.485	20	1	2.192	1.991	11.689
35-39	6.667	26	2	2.168	2.334	11.197
40-44	6.495	48	4	2.465	2.871	11.883
45-49	6.091	83	3	2.415	3349	11.941
50-54	4.469	129	10	1.688	2562	8.858
55-59	3.110	194	9	686	1844	5.843
60-64	622	98	89	78	602	1.489
=> 65	3	1	64	1	4	73
TOTAAL	49.653	621	182	14.784	17.573	82.813

Tabellen 36 en 37 geven de procentuele evoluties weer van de uittredes volgens de reden, de leeftijdsgroep en de activiteit. Hieruit valt verder af te leiden dat de kansen op werkherhervatting of ingeval van werklozen een mogelijke terugkeer naar de werkloosheid afneemt met de leeftijd. Daarentegen wordt vastgesteld dat de groep "andere" toeneemt met de leeftijd. Hoe ouder, hoe langer de arbeidsongeschiktheid duurt met een verhoogde kans op intrede in invaliditeit als gevolg.

Tabel 36: Uittredes volgens reden van uittreden, leeftijdsgroep - jaar 2012 Actieven %						
Leeftijdsgroep	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
<=19	91,30%	0,00%	0,00%	6,54%	2,16%	100,00%
20-24	86,49%	0,03%	0,00%	7,79%	5,68%	100,00%
25-29	84,70%	0,04%	0,00%	7,32%	7,94%	100,00%
30-34	84,18%	0,10%	0,00%	6,86%	8,86%	100,00%
35-39	84,32%	0,13%	0,00%	6,19%	9,36%	100,00%
40-44	84,49%	0,19%	0,00%	5,61%	9,70%	100,00%
45-49	84,42%	0,32%	0,02%	4,84%	10,41%	100,00%
50-54	83,10%	0,60%	0,03%	4,32%	11,95%	100,00%
55-59	79,71%	0,88%	0,24%	3,48%	15,69%	100,00%
60-64	70,35%	1,54%	6,23%	2,58%	19,30%	100,00%
=> 65	24,58%	0,33%	70,10%	1,33%	3,65%	100,00%
TOTAAL	83,61%	0,32%	0,23%	5,61%	10,23%	100,00%

Tabel 37: Uittredes volgens reden van uittreden, leeftijdsgroep - jaar 2012 Werklozen %						
Leeftijdsgroep	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
<=19	88,13%	0,26%	0,00%	9,76%	1,85%	100,00%
20-24	77,29%	0,08%	0,00%	15,02%	7,61%	100,00%
25-29	71,28%	0,13%	0,00%	16,20%	12,39%	100,00%
30-34	64,03%	0,17%	0,01%	18,75%	17,03%	100,00%
35-39	59,54%	0,23%	0,02%	19,36%	20,84%	100,00%
40-44	54,66%	0,40%	0,03%	20,74%	24,16%	100,00%
45-49	51,01%	0,70%	0,03%	20,22%	28,05%	100,00%
50-54	50,45%	1,46%	0,11%	19,06%	28,92%	100,00%
55-59	53,23%	3,32%	0,15%	11,74%	31,56%	100,00%
60-64	41,77%	6,58%	5,98%	5,24%	40,43%	100,00%
=> 65	4,11%	1,37%	87,67%	1,37%	5,48%	100,00%
TOTAAL	59,96%	0,75%	0,22%	17,85%	21,22%	100,00%

5. Uittredes in primaire arbeidsongeschiktheid naar reden, per duur en activiteit

Tabel 38 en 39 geven het verband weer tussen de duur van de primaire arbeidsongeschiktheid op de reden van uittreden. De analyse wordt gemaakt zowel voor actieven als voor werklozen. Ongeacht de activiteit zijn duidelijke parallellen te trekken. Hoe langer de arbeidsongeschiktheid duurt, hoe lager de kans op werkherhvatting. Er is geen duidelijk verband tussen de duur van de arbeidsongeschiktheid en het aantal overlijdens. Na 70 dagen arbeidsongeschiktheid stijgt het aantal uitsluitingen gevoelig zowel bij actieven als bij werklozen. In de laatste periode van arbeidsongeschiktheid (338 – 365 dagen) piekt het aantal gevallen in de categorie anderen. Deze gevallen treden, met uitzondering van zij die in die laatste periode nog uittreden, in invaliditeit.

Tabel 38: Uittredes per duur en reden van uittredes - Actieven - 2012

duur	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
1 - 7 dagen	14.255	3		8	21	14.287
8 - 14 dagen	8.056	1		5	38	8.100
15 - 28 dagen	49.360	26	16	90	227	49.719
29 - 42 dagen	49.325	42	31	295	478	50.171
43 - 56 dagen	37.582	32	44	594	475	38.727
57 - 70 dagen	24.568	60	30	892	426	25.976
71 - 98 dagen	29.503	119	54	1.697	699	32.072
99 - 126 dagen	17.946	80	78	1.468	536	20.108
127 - 154 dagen	12.464	72	50	1.418	431	14.435
155 - 184 dagen	10.010	108	57	1.502	934	12.611
185 - 215 dagen	6.972	62	62	2.299	333	9.728
216 - 245 dagen	4.915	80	55	1.547	188	6.785
246 - 276 dagen	3.639	79	55	2.217	175	6.165
277 - 306 dagen	2.898	84	54	2.003	176	5.215
307 - 337 dagen	2.248	97	66	1.381	253	4.045
338 - 365 dagen	2.226	98	123	1.093	28.379	31.919
Totaal	275.967	1.043	775	18.509	33.769	330.063

Tabel 39: Uittredes per duur en reden van uittredes - Werklozen - 2012

duur	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
1 - 7 dagen	13.847	10	1	7	27	13.892
8 - 14 dagen	5.642	19		14	29	5.704
15 - 28 dagen	7.246	39	6	112	66	7.469
29 - 42 dagen	4.762	39	4	292	68	5.165
43 - 56 dagen	3.276	29	3	509	69	3.886
57 - 70 dagen	2.345	30	6	773	70	3.224
71 - 98 dagen	3.283	51	13	1.467	114	4.928
99 - 126 dagen	2.295	41	9	1.461	111	3.917
127 - 154 dagen	1.759	58	11	1.267	90	3.185
155 - 184 dagen	1.563	57	21	1.292	399	3.332
185 - 215 dagen	1.087	50	11	1.707	57	2.912
216 - 245 dagen	795	38	15	1.157	40	2.045
246 - 276 dagen	659	47	13	1.826	63	2.608
277 - 306 dagen	496	31	19	1.500	61	2.107
307 - 337 dagen	342	44	21	837	86	1.330
338 - 365 dagen	256	38	29	563	16.223	17.109
Totaal	49.653	621	182	14.784	17.573	82.813

Tabellen 40 en 41 geven de procentuele evoluties weer van de uittredes per reden, duur en activiteit.

Tabel 40: Uittredes per duur en reden van uittredes -Actieven – 2012 %						
duur	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
1 - 7 dagen	4,32%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	4,33%
8 - 14 dagen	2,44%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	2,45%
15 - 28 dagen	14,95%	0,01%	0,00%	0,03%	0,07%	15,06%
29 - 42 dagen	14,94%	0,01%	0,01%	0,09%	0,14%	15,20%
43 - 56 dagen	11,39%	0,01%	0,01%	0,18%	0,14%	11,73%
57 - 70 dagen	7,44%	0,02%	0,01%	0,27%	0,13%	7,87%
71 - 98 dagen	8,94%	0,04%	0,02%	0,51%	0,21%	9,72%
99 - 126 dagen	5,44%	0,02%	0,02%	0,44%	0,16%	6,09%
127 - 154 dagen	3,78%	0,02%	0,02%	0,43%	0,13%	4,37%
155 - 184 dagen	3,03%	0,03%	0,02%	0,46%	0,28%	3,82%
185 - 215 dagen	2,11%	0,02%	0,02%	0,70%	0,10%	2,95%
216 - 245 dagen	1,49%	0,02%	0,02%	0,47%	0,06%	2,06%
246 - 276 dagen	1,10%	0,02%	0,02%	0,67%	0,05%	1,87%
277 - 306 dagen	0,88%	0,03%	0,02%	0,61%	0,05%	1,58%
307 - 337 dagen	0,68%	0,03%	0,02%	0,42%	0,08%	1,23%
338 - 365 dagen	0,67%	0,03%	0,04%	0,33%	8,60%	9,67%
Totaal	83,61%	0,32%	0,23%	5,61%	10,23%	100,00%

Tabel 41: Uittredes per duur en reden van uittredes - Werklozen - 2012 %						
duur	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
1 - 7 dagen	16,72%	0,01%	0,00%	0,01%	0,03%	16,78%
8 - 14 dagen	6,81%	0,02%	0,00%	0,02%	0,04%	6,89%
15 - 28 dagen	8,75%	0,05%	0,01%	0,14%	0,08%	9,02%
29 - 42 dagen	5,75%	0,05%	0,00%	0,35%	0,08%	6,24%
43 - 56 dagen	3,96%	0,04%	0,00%	0,61%	0,08%	4,69%
57 - 70 dagen	2,83%	0,04%	0,01%	0,93%	0,08%	3,89%
71 - 98 dagen	3,96%	0,06%	0,02%	1,77%	0,14%	5,95%
99 - 126 dagen	2,77%	0,05%	0,01%	1,76%	0,13%	4,73%
127 - 154 dagen	2,12%	0,07%	0,01%	1,53%	0,11%	3,85%
155 - 184 dagen	1,89%	0,07%	0,03%	1,56%	0,48%	4,02%
185 - 215 dagen	1,31%	0,06%	0,01%	2,06%	0,07%	3,52%
216 - 245 dagen	0,96%	0,05%	0,02%	1,40%	0,05%	2,47%
246 - 276 dagen	0,80%	0,06%	0,02%	2,20%	0,08%	3,15%
277 - 306 dagen	0,60%	0,04%	0,02%	1,81%	0,07%	2,54%
307 - 337 dagen	0,41%	0,05%	0,03%	1,01%	0,10%	1,61%
338 - 365 dagen	0,31%	0,05%	0,04%	0,68%	19,59%	20,66%
Totaal	59,96%	0,75%	0,22%	17,85%	21,22%	100,00%

Daar werklozen vanaf dag 1 ten laste vallen van de uitkeringsverzekering, kan worden vastgesteld dat ruim 16% van zij die vanuit de werkloosheid ziek worden binnen de 7 dagen uittreden.

6. Analyse van de uittredes met een arbeidsongeschiktheidsduur van meer dan 28 dagen

Teneinde de verschillen in de periode van gewaarborgd loon te neutraliseren, werd, net als bij de intredes, een analyse gemaakt van de uittredes na een arbeidsongeschiktheidsduur van meer dan 28 dagen. Het uitschakelen van korte ziekteperiodes wijzigt de eerder gemaakte conclusies weinig. Werkhervatting als reden van uittreden vermindert met de duur van de arbeidsongeschiktheid. Opvallend blijft het verschil in de duur van arbeidsongeschiktheid tussen actieven en werklozen. Het aandeel van de actieven met een ziekteperiode van 337 tot 365 dagen in de categorie "andere" bedraagt 11%. Bij de werklozen dreigt 29,10% in invaliditeit te treden. Het feit dat werklozen meer leiden aan aandoeningen met een lange herstelperiode kan, zoals eerder aangetoond, een mogelijke verklaring geven aan de vastgestelde verschillen.

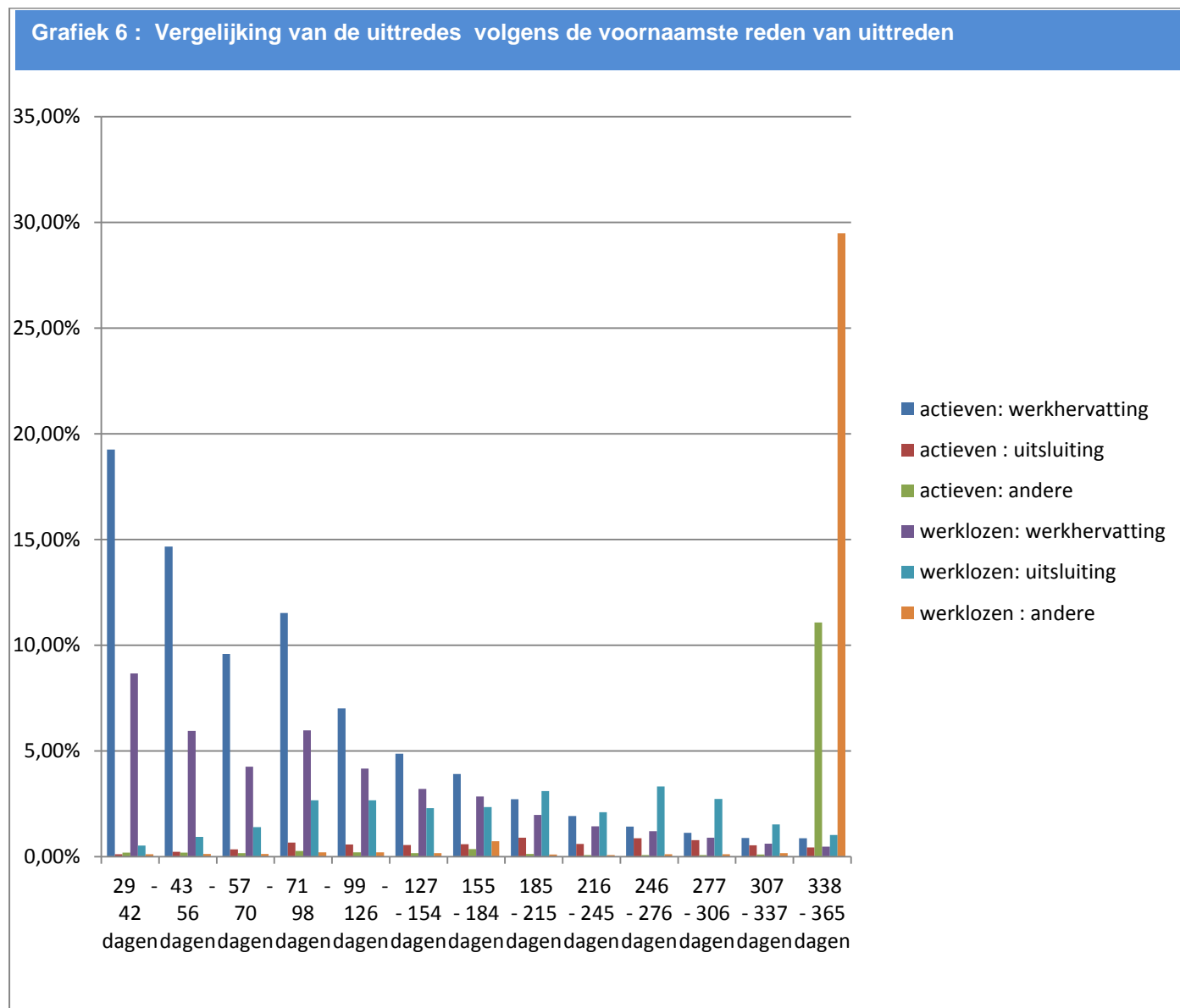
Tabel 42: Uittredes per duur en reden van uittreden - Actieven - 2012 %

duur	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
29 - 42 dagen	19,12%	0,02%	0,01%	0,11%	0,19%	19,45%
43 - 56 dagen	14,57%	0,01%	0,02%	0,23%	0,18%	15,01%
57 - 70 dagen	9,52%	0,02%	0,01%	0,35%	0,17%	10,07%
71 - 98 dagen	11,44%	0,05%	0,02%	0,66%	0,27%	12,43%
99 - 126 dagen	6,96%	0,03%	0,03%	0,57%	0,21%	7,80%
127 - 154 dagen	4,83%	0,03%	0,02%	0,55%	0,17%	5,60%
155 - 184 dagen	3,88%	0,04%	0,02%	0,58%	0,36%	4,89%
185 - 215 dagen	2,70%	0,02%	0,02%	0,89%	0,13%	3,77%
216 - 245 dagen	1,91%	0,03%	0,02%	0,60%	0,07%	2,63%
246 - 276 dagen	1,41%	0,03%	0,02%	0,86%	0,07%	2,39%
277 - 306 dagen	1,12%	0,03%	0,02%	0,78%	0,07%	2,02%
307 - 337 dagen	0,87%	0,04%	0,03%	0,54%	0,10%	1,57%
338 - 365 dagen	0,86%	0,04%	0,05%	0,42%	11,00%	12,37%
Totaal	79,20%	0,39%	0,29%	7,14%	12,98%	100,00%

Tabel 43: Uittredes per duur en reden van uittreden - Werklozen – 2012 %

duur	werkhervatting	overlijden	pensionering	uitsluiting	andere	totaal
29 - 42 dagen	8,54%	0,07%	0,01%	0,52%	0,12%	9,26%
43 - 56 dagen	5,88%	0,05%	0,01%	0,91%	0,12%	6,97%
57 - 70 dagen	4,21%	0,05%	0,01%	1,39%	0,13%	5,78%
71 - 98 dagen	5,89%	0,09%	0,02%	2,63%	0,20%	8,84%
99 - 126 dagen	4,12%	0,07%	0,02%	2,62%	0,20%	7,03%
127 - 154 dagen	3,16%	0,10%	0,02%	2,27%	0,16%	5,71%
155 - 184 dagen	2,80%	0,10%	0,04%	2,32%	0,72%	5,98%
185 - 215 dagen	1,95%	0,09%	0,02%	3,06%	0,10%	5,22%
216 - 245 dagen	1,43%	0,07%	0,03%	2,08%	0,07%	3,67%
246 - 276 dagen	1,18%	0,08%	0,02%	3,28%	0,11%	4,68%
277 - 306 dagen	0,89%	0,06%	0,03%	2,69%	0,11%	3,78%
307 - 337 dagen	0,61%	0,08%	0,04%	1,50%	0,15%	2,39%
338 - 365 dagen	0,46%	0,07%	0,05%	1,01%	29,10%	30,69%
Totaal	41,11%	0,99%	0,31%	26,28%	31,30%	100,00%

Grafiek 6 illustreert sprekend het verschil tussen uitredes naar duur en reden tussen de actieven en werklozen.

V. Ziekteverzuim in België

1. Evolutie van het ziekteverzuim per sociale stand en geslacht

a. Actieve bevolking

De evolutie van het ziekteverzuim tussen 2009 en 2012 wordt voor de actieve bevolking weergegeven in tabel 44. Het percentage verzuim wordt bekomen door volgende formule:

$$\frac{\text{Aantal ziektedagen in t}}{\text{PUG } 30/6 \cdot 365 \text{ dagen}}$$

Het aantal ziektedagen betreft het aantal kalenderdagen dat de actieve bevolking ziek is geweest enkel tijdens het betrokken jaar. De ziektedagen worden berekend vanaf de eerste ziektedag voor zover dat het geval uitgekeerd wordt door de verzekeringsinstellingen. Zoals reeds aangegeven beschikt de dienst niet over informatie van een afwezigheid wegens ziekte die eindigt tijdens een periode van gewaarborgd loon. Het ziekteverzuim wordt berekend voor de actieve bevolking. Dit betekent dat het aantal primaire uitkeringsgerechtigden (PUG) wordt verminderd met de brugpensioneerden alsook met de werklozen.

Categorieën van gerechtigden die van geen gewaarborgd loon genieten maar onmiddellijk van ZIV-uitkeringen genieten, werden wel opgenomen in de statistieken.

Tabel 44: Evolutie ziekteverzuim van de bevolking opgesplitst per sociale stand en geslacht (actieven) - 2009 2012									
	Arbeiders			Bedienden			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2009	3,25%	5,04%	3,84%	1,28%	2,44%	1,96%	2,46%	3,32%	2,86%
2010	3,44%	5,33%	4,08%	1,33%	2,59%	2,07%	2,58%	3,52%	3,02%
2011	3,63%	5,55%	4,28%	1,38%	2,65%	2,13%	2,71%	3,64%	3,15%
2012	3,52%	5,43%	4,18%	1,35%	2,58%	2,08%	2,64%	3,56%	3,08%

Het ziekteverzuim kent een stijgend verloop tussen 2009 en 2011. In 2012 is er een lichte terugval ten opzichte van 2011. Het ziekteverzuim is beduidend hoger bij arbeiders dan bij bedienden. Een tweetal redenen liggen hieraan ten grondslag. Vooreerst is er het verschil in de periode van gewaarborgd loon en vervolgens de aard van de werkzaamheden die door een werknemer moeten worden uitgevoerd (zie infra).

Het ziekteverzuim bij vrouwen ligt hoger dan bij mannen. Deze vaststelling ligt in de lijn van de conclusies die werden gemaakt bij de analyse van de arbeidsongeschiktheid die de periode van één jaar overschrijdt. Ingevolge de toenemende participatie van de vrouwen op de arbeidsmarkt en dit tot aan de pensioenleeftijd, kon worden vastgesteld dat de toename van de invaliden vooral het gevolg is van een sterke stijging van het aantal vrouwelijke invaliden.

De verhoging van de pensioenleeftijd vanaf 2009 heeft er bijkomend voor gezorgd dat meer vrouwen in de hoogste leeftijdscategorieën bevinden. Dat vrouwen meer ziekteperioden opnemen dan mannen is ook reeds merkbaar in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid.

b. Werklozen

De evolutie van het ziekteverzuim tussen 2009 en 2012 wordt voor de werkloze bevolking weergegeven in tabel 45. Hierbij werd dezelfde berekeningswijze gebruikt als deze die werd gehanteerd bij de berekening van het ziekteverzuim bij de actieve bevolking. Het ziekteverzuim ligt behoorlijk hoger dan bij de actieve bevolking.

Tabel 45: Evolutie ziekteverzuim van de bevolking opgesplitst per sociale stand en geslacht (werkloos) - 2009 2012									
Werklozen	Arbeiders			Bedienden			total		
	Mannen	Vrouwen	totaal	Mannen	Vrouwen	totaal	Mannen	Vrouwen	totaal
2009	4,01%	5,95%	4,94%	2,43%	3,76%	3,35%	3,67%	5,08%	4,44%
2010	3,91%	6,13%	4,94%	2,41%	3,85%	3,38%	3,59%	5,23%	4,46%
2011	4,12%	6,39%	5,19%	2,60%	4,26%	3,71%	3,79%	5,58%	4,75%
2012	4,59%	7,04%	5,75%	2,85%	4,69%	4,09%	4,23%	6,15%	5,25%

2. Duur van het verzuim

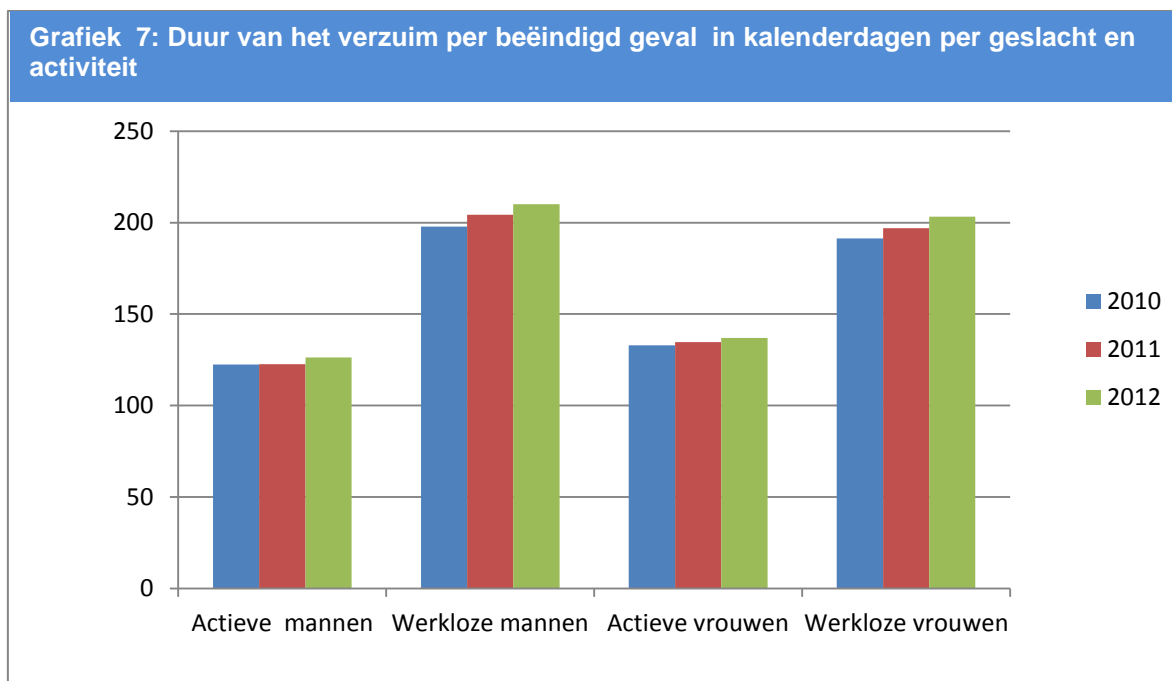
a. Duur van het verzuim per beëindigde geval in kalenderdagen per geslacht en activiteit

Om de verschillen in gewaarborgd loon te neutraliseren en een vergelijking te kunnen maken tussen de duur van arbeidsongeschiktheid van de actieven en de werklozen, werd bij de berekening van de duur van het ziekteverzuim van de beëindigde gevallen, geen rekening gehouden met de gevallen waarvan de totale duur van de ziekteperiode minder dan een maand is. Voor de overblijvende gevallen, dus met een duur groter dan een maand, wordt de duur berekend vanaf de eerste dag van arbeidsongeschiktheid.

In de periode 2010-2012 is het ziekteverzuim systematisch toegenomen zowel bij de mannelijke als bij de vrouwelijke populatie (tabel 46). Bij de mannen is het aantal dagen ziekteverzuim gestegen van 133,51 tot 138,38 kalenderdagen (+3,65%) Bij de vrouwen stijgt het verzuim in de periode 2010-2012 met 3,90% tot 150,58 kalenderdagen. Vrouwen zijn significant meer afwezig wegens ziekte dan mannen en opvallend hebben ook werklozen meer verzuimdagen dan actieven. Zo ligt de duur van de arbeidsongeschiktheid bij werkloze mannen gemiddeld 66,39% hoger dan bij actieve gerechtigden. Vrouwelijke werklozen zijn in de primaire periode van arbeidsongeschiktheid 48,34% langer ziek dan bij de actieven.

Tabel 46: Duur van het verzuim per beëindigd geval in kalenderdagen per geslacht en activiteit					
	2010	2011	2012	%evol2011/2010	%evol2012/2011
Actieve mannen	122,37	122,55	126,3	0,15	3,06
Werkloze mannen	197,9	204,38	210,15	3,27	2,82
Totaal mannen	133,51	134,15	138,38	0,48	3,15
Actieve vrouwen	132,95	134,74	136,98	1,35	1,66
Werkloze vrouwen	191,32	196,89	203,19	2,91	3,20
Totaal vrouwen	144,93	147,34	150,58	1,66	2,20
Werklozen	193,78	199,65	205,74	3,03	3,05
Actieven	127,97	128,98	131,96	0,79	2,31
Algemeen totaal	139,75	141,35	145,07	1,14	2,63

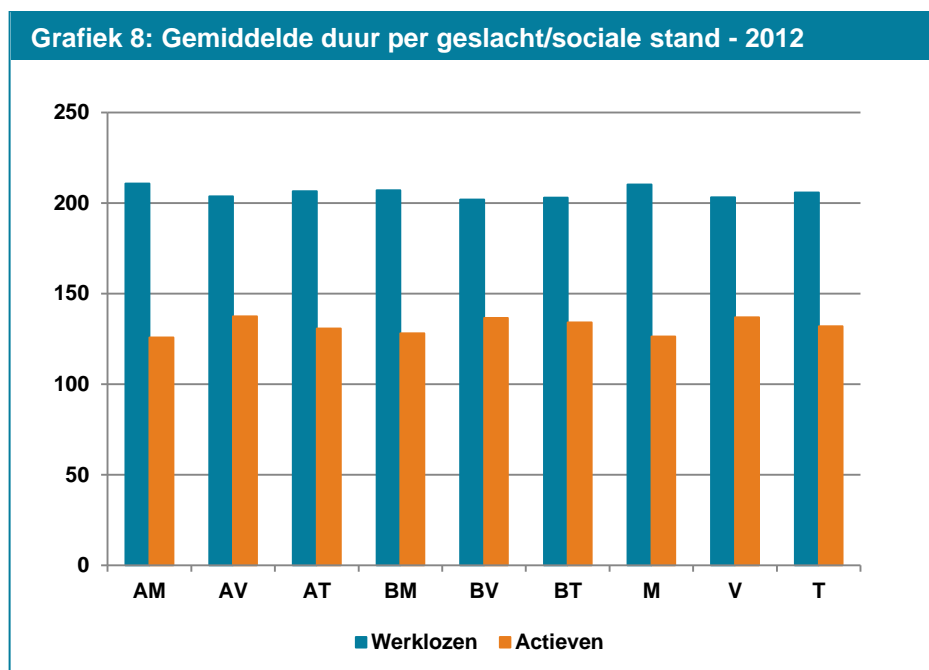
Uit de evolutietabel 46 blijkt eveneens de toename van het werkverzuim. De toename in 2012 ten opzichte van 2011 situeert zich vooral bij de vrouwelijke werklozen en actieve mannen.

De ziekteduur van actieve arbeiders is lager dan bij actieve bedienden: zie tabel 47 voor 2012.

Tabel 47: Duur actieven/werklozen - per geslacht/sociale stand - 2012			
	Werklozen	Actieven	WL - ACT
AM	210,69	125,84	84,86
AV	203,72	137,41	66,31
AT	206,58	130,75	75,83
BM	207,00	128,03	78,97
BV	201,90	136,52	65,38
BT	203,06	134,15	68,90
M	210,15	126,30	83,85
V	203,19	136,98	66,21
T	205,74	131,96	73,78

Uit grafiek 8 blijkt dat ongeacht het geslacht of de sociale stand de gemiddelde duur van arbeidsongeschiktheid steeds hoger ligt bij werklozen dan bij de actieven

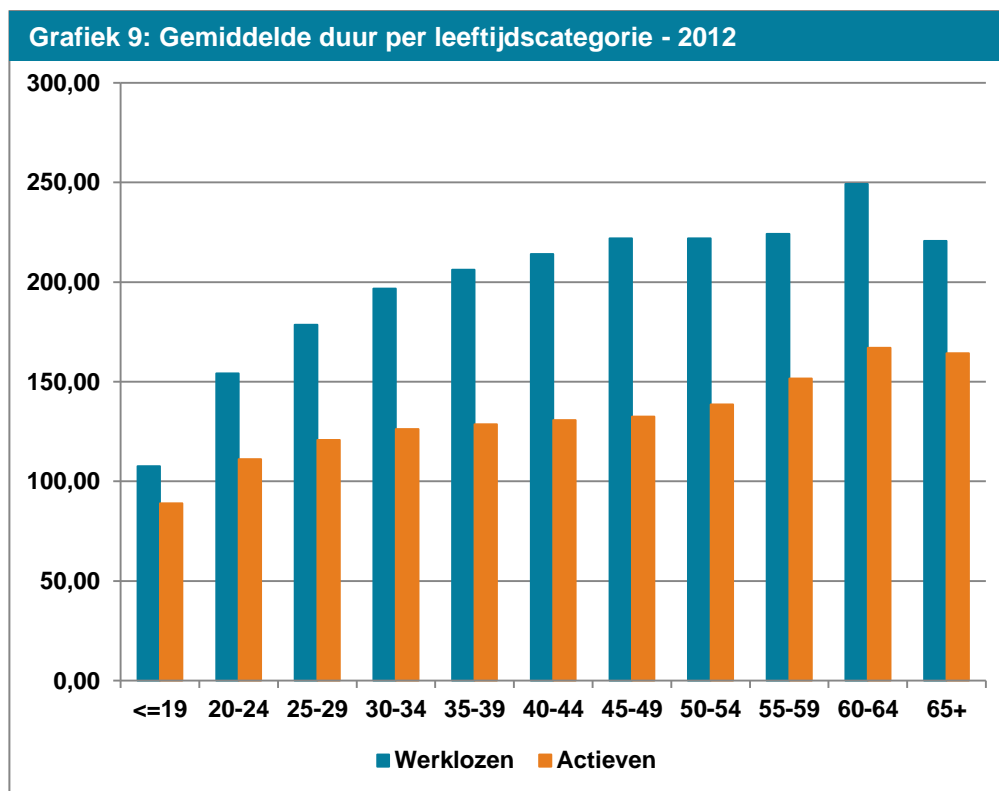

b. Duur van het verzuim per beëindigde geval in kalenderdagen per geslacht, activiteit en leeftijdsgroep

Het aantal dagen van arbeidsongeschiktheid neemt toe met de leeftijd ongeacht de sociale stand, het geslacht of het feit dat de gerechtigde bij het begin van de arbeidsongeschiktheid al of niet actief was op de arbeidsmarkt.

Dit toont nogmaals de correlatie aan tussen een vergrijzende bevolking en de evolutie van het ziekteverzuim.

De werklozen hebben voor elke leeftijdscategorie beduidend meer ziekte dagen dan de actieven (grafiek 9). Het verschil neemt bovendien toe met de leeftijd. Intrede vanuit de werkloosheid in arbeidsongeschiktheid gaat samen met een langere ziekte duur.

c. Evolutie van het ziekteverzuim per provincie en gewest

In Wallonië zijn de provincies Henegouwen en Luik de koplopers wat het aantal afwezigheidsdagen met arbeidsongeschiktheidsuitkeringen wat de actieven betreft. Het percentage verzuim ligt met respectievelijk 3,75% en 3,64% boven het landelijk gemiddelde van 3,08%. In Vlaanderen scoort de provincie West Vlaanderen en Limburg het slechts met een verzuimpercentage boven het gemiddelde van 3,08%. Deze vaststellingen hoeven niet te verbazen en sluiten aan bij de conclusies die werden geformuleerd in de nota BU 2013/29: Analyse van de uitgaven van de invaliditeitsverzekering vanuit geografisch perspectief in België. In die nota werd het verband aangetoond tussen de sociale economische status van een provincie en arbeidsongeschiktheid, waar de positie die op de sociale ladder wordt ingenomen, werd gemeten aan de hand van het opleidingsniveau, het inkomen en de werkzaamheidsgraad. Het grootste ziekteverzuim wordt aangetroffen in die provincies waar het opleidingsniveau, het inkomen en de graad van tewerkstelling het laagst is.

Als naar de evoluties van het ziekteverzuim voor de actieven over de jaren 2009 en 2012 wordt gekeken (tabel 48), kan worden vastgesteld dat de provincies West-Vlaanderen en Antwerpen langs Vlaamse kant aan een inhaalbeweging bezig zijn. Ook de evolutie in de provincie Oost-Vlaanderen (+9,35%) ligt hoger dan gemiddelde (+7,69%). In Wallonië stijgt het ziekteverzuim minder dan de gemiddelde in de periode 2009-2012 .

Tabel 48 : Evolutie van het ziekteverzuim per provincie - Actieven					
Provincies	2009	2010	2011	2012	%evo 2009/2012
ANTWERPEN	2,70%	2,86%	3,01%	2,96%	9,63
VLAAMS-BRABANT	2,35%	2,48%	2,57%	2,53%	7,66
BRABANT WALLON	2,23%	2,44%	2,54%	2,42%	8,52
BRUSSEL-BRUXELLES	1,91%	2,04%	2,17%	2,09%	9,42
WEST-VLAANDEREN	2,89%	3,06%	3,25%	3,20%	10,73
OOST-VLAANDEREN	2,78%	2,98%	3,08%	3,04%	9,35
HAINAUT	3,59%	3,76%	3,85%	3,75%	4,46
LIEGE	3,42%	3,57%	3,73%	3,64%	6,43
LIMBURG	3,58%	3,80%	3,98%	3,83%	6,98
LUXEMBOURG	3,10%	3,19%	3,29%	3,17%	2,26
NAMUR	2,92%	3,00%	3,18%	3,02%	3,42
ONBEKEND	3,30%	3,37%	3,44%	3,29%	-0,30
TOTAAL	2,86%	3,02%	3,15%	3,08%	7,69
Gewest Brussel	1,91%	2,04%	2,17%	2,09%	9,42
Gewest Vlaanderen	2,80%	2,98%	3,11%	3,06%	9,29
Gewest Wallonië	3,25%	3,40%	3,52%	3,41%	4,92
Onbekend	3,30%	3,37%	3,44%	3,29%	-0,30
Totaal	2,86%	3,02%	3,15%	3,08%	7,69

Als naar de evoluties van het ziekteverzuim voor de werklozen over de jaren 2009 en 2012 wordt gekeken(tabel 49), kan worden vastgesteld dat in de provincie West-Vlaanderen het ziekteverzuim is toegenomen met ruim 20%. In Wallonië is de stijging het meest uitgesproken in de provincies Henegouwen en Namen. Gewestelijk scoort Brussel het slechts. Het verzuim bij de werkloze populatie is er in de onderzochte periode gestegen met 25,2%, ruim boven het landelijk gemiddelde van 18,24%.

Tabel 49 : Evolutie van het ziekteverzuim per provincie - Werklozen					
Provincies	2009	2010	2011	2012	%evo 2009/2012
ANTWERPEN	3,83%	3,74%	3,92%	4,24%	10,70
VLAAMS-BRABANT	4,18%	4,06%	4,11%	4,58%	9,57
BRABANT WALLON	3,07%	2,88%	3,09%	3,28%	6,84
BRUSSEL- BRUXELLES	2,54%	2,58%	2,71%	3,18%	25,20
WEST-VLAANDEREN	4,41%	4,47%	4,90%	5,30%	20,18
OOST-VLAANDEREN	4,22%	4,04%	4,46%	4,98%	18,01
HAINAUT	5,29%	5,49%	5,96%	6,68%	26,28
LIEGE	4,85%	4,96%	5,26%	5,77%	18,97
LIMBURG	6,41%	6,38%	6,99%	7,57%	18,10
LUXEMBOURG	4,60%	4,41%	4,65%	5,30%	15,22
NAMUR	4,34%	4,50%	4,75%	5,49%	26,50
ONBEKEND	28,66%	27,68%	25,13%	24,89%	-13,15
TOTAAL	4,44%	4,46%	4,75%	5,25%	18,24
Gewest Brussel	2,54%	2,58%	2,71%	3,18%	25,20
Gewest Vlaanderen	4,47%	4,39%	4,72%	5,15%	15,21
Gewest Wallonië	4,84%	4,96%	5,31%	5,92%	22,31
Onbekend	28,70%	27,68%	25,13%	24,89%	-13,28
Totaal	4,44%	4,46%	4,75%	5,25%	18,24

Conclusie

Het ziekteverzuim stijgt in de periode 2009 en 2011 om in 2012 te stabiliseren.

Het ziekteverzuim ligt beduidend hoger bij arbeiders dan bij bedienden. Dit heeft niet alleen te maken met het verschil in de periode van gewaarborgd loon maar ook met de typische activiteit die door arbeiders wordt uitgeoefend. Het werk is fysiek zwaarder en de loopbaan langer.

Het ziekteverzuim ligt hoger bij vrouwen dan bij mannen. Het feit dat vrouwen meer dan mannen zorgfuncties opnemen, kan de proportioneel sterkere toename van ziekteverzuim bij vrouwen, mogelijk objectiveren.

Gerechtigden die vanuit een statuut als werklozen in de ziekteverzekering intreden verzuimen langer dan gerechtigden die ziek worden vanuit een tewerkstelling. Zowel bij de arbeiders als bij de bedienden kan worden vastgesteld dat de toename van het aantal gevallen komende vanuit de werkloosheid, in absolute cijfers, vooralsnog relatief stabiel is gebleven. Het intrededecijfer, dat wordt bekomen door de absolute intrededecijfers af te zetten tegenover de evolutie van de PUG-BRUG per sociale stand en activiteit, stijgt evenwel sneller bij werklozen dan bij actieven, mede door de afname van het aantal werklozen in de onderzochte periode. Werklozen blijven ook veel langer arbeidsongeschikt dan actieven. Deze vaststelling kan mogelijk verklaard worden doordat arbeidsongeschikten komende vanuit de werkloosheid proportioneel meer lijden aan psychische ziekten en musculoskeletale aandoeningen. Beide ziektegroepen geven in vele gevallen aanleiding tot langdurige arbeidsongeschiktheid. De invloed van de recente in de werkloosheidsreglementering genomen maatregelen op de instroom in arbeidsongeschiktheid dient in de volgende jaren van nabij te worden opgevolgd. Positief is de vaststelling dat meer dan 80% van de actieven na een ziekteperiode opnieuw het werk hervat. De resultaten naar werkhervatting zijn het gunstigst bij een arbeidsongeschiktheid van relatief korte duur. Na vier maanden stijgen de kansen op langdurige arbeidsongeschiktheid gevoelig.

Het aantal intredes per PUG-BRUG ligt het hoogst in de provincies Limburg en Henegouwen. Deze conclusie is gelijklopend met deze geformuleerd in de studie over de geografische verschillen in de invaliditeitsuitgaven. De sociale economische status, gemeten naar opleidingsniveau, werkgelegenheidsgraad en inkomen is, ongeacht de regio of provincie, positief gecorreleerd met arbeidsongeschiktheid wegens ziekte.

90,17% van de arbeidsongeschikten meldt zich slechts één keer ziek in 2012.

De oorzaken die aan de basis liggen van het toenemend ziekteverzuim zijn dezelfde als deze die aan de basis liggen van het langdurig verzuim, waarbij langdurig verzuim wordt gedefinieerd als een afwezigheid wegens ziekte die één jaar overstijgt.

Het ziekteverzuim neemt toe met de leeftijd, ongeacht de sociale stand en het al of niet uitoefenen van een activiteit. Deze vaststelling maakt het aannemelijk dat het absentisme in de toekomst nog zal toenemen en dit om verschillende redenen. Vooreerst is de vergrijzing van de beroepsbevolking nog volop aan de gang en deze evolutie zal blijven zorgen voor een toenemend ziekteverzuim. De vervrouwelijking van de arbeidsmarkt met vooral een toenemend aantal vrouwen in de oudere leeftijdscategorieën is hierbij van wezenlijk belang, temeer daar werd aangetoond dat het ziekteverzuim bij vrouwen hoger ligt dan bij de mannen.

Niettegenstaande reeds een aantal initiatieven werden genomen, is het van belang dat verdere stappen naar een aangepaste tewerkstelling voor oudere werknemers worden uitgewerkt, om te vermijden dat door de Regering besliste maatregelen met betrekking tot de einde loopbaan leiden tot toenemend verzuim. Vooral oudere arbeiders, die al meer ziekteverzuim kennen dan bedienden omwille van langere loopbanen en de aard van het werk, dreigen door het optrekken van de pensioenleeftijd, meer afwezig te zijn wegens ziekte. Als oorzaak van arbeidsongeschiktheid nemen musculoskeletale aandoeningen en vooral psychische problemen nog steeds aan belang toe. Deze conclusie wordt bevestigd door de eerste resultaten van de gezondheidsenquête 2013. Hieruit blijkt een duidelijke verslechtering van de psycho-emotionele toestand van de Belgische bevolking van 15 jaar en ouder in de afgelopen vijf jaar. Eén op drie geeft aan dat zijn psychisch welbevinden niet optimaal is. De geestelijke gezondheidsproblemen situeren zich vooral in het segment van de laaggeschoolden. Deze studie toont bovendien aan dat ook werklozen, zelfs op jongere leeftijd, veel meer dan actieven te lijden hebben onder een psychisch gerelateerde aandoeningen.

Steeds meer analyses leggen verbanden tussen stress, arbeidsomstandigheden, gebrek aan betrokkenheid bij de job en langdurige arbeidsongeschiktheid. De zgn. citroenloopbaan waarbij vijftigplussers na een relatief korte maar intense carrière zijn uitgeblust, wordt eveneens aangehaald als mogelijk verklarende factor voor langdurig absentisme op latere leeftijd (SD Works, out of office, ziekteverzuim in België 2013, Securex whitepaper, Absenteïsme in 2013).

Een zeer recente publicatie van de Sociale Economische Raad voor Vlaanderen (SERV) geeft aan dat werkdruk maar ook emotionele belasting een belangrijke oorzaak is voor het ontwikkelen van burn-outklachten. Deze studie geeft aan dat deze klachten toenemen met de leeftijd en meer bij vrouwen voorkomen dan bij mannen. De conclusies in de studie van de SERV sluiten dan ook aan bij de bevindingen die ook in deze analyse worden gemaakt.

Maatregelen inzake primaire en secundaire preventie ter voorkoming van de psychische klachten en musculoskeletale aandoeningen zijn meer dan nodig. Onder primaire preventie vallen activiteiten die voorkomen dat gezonde mensen een bepaald gezondheidsprobleem, ziekte of ongeval krijgen. De toepassing van de wetgeving inzake het welzijn op het werk is hierbij van wezenlijk belang. Bij secundaire preventie worden ziekten of afwijkingen in een vroeg stadium opgespoord bij personen die een verhoogd risico lopen om een bepaald ziektebeeld te ontwikkelen dat aanleiding kan geven tot arbeidsongeschiktheid. Inzake secundaire preventie hebben o.m. de arbeidsgeneesheer, de sociale dienst en de collega's hun rol te spelen.

Vermijden dat mensen ziek worden is een belangrijke opdracht waarvoor zowel de werkgever als de werknemer verantwoordelijk zijn. Eens arbeidsongeschikt, zeker wanneer deze van lange duur is, wordt het moeilijker om de band met werk te herstellen. Uit een recente bevraging door het sociaal secretariaat "Securex" blijkt dat "het overgrote deel van de werkgevers erkennen dat ook zij binnen hun onderneming een belangrijke verantwoordelijkheid dragen in het beheersen en voorkomen van stress gerelateerde klachten op het werk". Werk op maat, aan competenties en interesse aangepaste arbeid kan hiertoe een nuttige bijdrage leveren (www.securex.be/whitepaper, Stress & burn-out, dreiging voor werknemers.....en werkgevers). Het creëren van een goed klimaat tussen werkgevers en werknemers is anderzijds slechts mogelijk indien ook deze laatsten naar de organisatie engagement, motivatie en verantwoordelijkheid tonen.

Indien de sociaal verzekerde toch arbeidsongeschikt wordt is de re-integratie van de arbeidsongeschikte werknemer een belangrijke uitdaging voor het terugdringen van ziekteverzuim. De recente beslissing van de Regering om het aanbod van een herintegratieplan na 3 maanden primaire arbeidsongeschiktheid verplicht te maken voor die gerechtigden waarvoor een herintegratie op de arbeidsmarkt mogelijk is, gaat in de richting van een verbreding en van de promotie van de re-integratie en zal een positieve invloed uitoefenen op het aantal arbeidsongeschikten. Het feit dat op korte termijn de mogelijkheid wordt onderzocht of een plan van re-integratie op maat van de sociaal verzekerden kan worden opgesteld, zal de kansen op een succesvol traject aanzienlijk vergroten. Hoe vlugger kan worden opgestart, hoe beter de kansen op een hervatting van de activiteit. Een multidisciplinaire aanpak waarbij de behandelde arts, de arbeidsgeneesheer en de adviserend geneesheer overleg plegen is hierbij een kritische succesfactor. Zij allen dienen er zich van bewust te zijn dat een snelle terugkeer naar de arbeidsmarkt van zij die arbeidsongeschikt zijn een win-win situatie vormt, in de eerste plaats voor de betrokkene zelf.

Door het opzetten van opleidingen in het kader van het project disability management kan werk worden gemaakt van een vroege en efficiënte opstart van een re-integratieproces op maat van de arbeidsongeschikte gerechtigden. Disability management is een zeer gerichte aanpak op maat om de re-integratie van arbeidsongeschikte gerechtigden op de werkvloer te vergemakkelijken. Naast medici, zouden ook medewerkers van binnen de organisatie, die daartoe interesse betonen, kunnen aangesproken worden om een aangepaste opleiding inzake disability management te volgen. Met de opgedane kennis zouden ook zij op de werkplek als centraal contactpersoon kunnen fungeren die de coördinatie tussen alle betrokken partijen binnen het traject waarneemt.

De samenwerkingsverbanden met de VDAB, FOREM, AWIPH en de afgesloten overeenkomst met ACTIRIS, PHARE, Bruxelles Formation, op het vlak van de herscholing van langdurig arbeidsongeschikten om zo de terugkeer naar de arbeidsmarkt te vereenvoudigen, kaderen eveneens in de volgehouden inspanningen om arbeidsongeschikte gerechtigden opnieuw te begeleiden naar de arbeidsmarkt.

Het binnen de dienst voor uitkeringen opgerichte kenniscentrum zal eveneens de ontwikkeling van kennis inzake arbeidsongeschiktheid stimuleren en een nuttig instrument vormen in het bereiken van resultaten op het vlak van de re-integratie. In dat verband kan worden verwezen naar studies die zullen worden uitgevoerd o.a. inzake:

- de mogelijkheden voor socio-professionele re-integratie voor personen met psychische stoornissen
- de mogelijkheden voor socio-professionele re-integratie voor personen met chronische pijn
- de ontwikkeling van een instrument voor identificatie van de personen met een verhoogde kans op een geslaagde socio-professionele re-integratie.

Naast de initiatieven die door de overheid worden genomen, kunnen de sociale partners die in de schoot van de NAR samenwerken in het overlegplatform "back to work" en de andere stakeholders binnen de uitkeringsverzekering initiatieven ontwikkelen die kunnen leiden tot het terugdringen van het aantal arbeidsongeschikten.

Bibliografie

- Rapport Knipperlicht voor burn-out – Acute psychische vermoeidheidsproblemen bij werknemers en zelfstandige ondernemers onder de loep - Brussel - december 2014 SERV - Stichting Innovatie & Arbeid- - Ria Bourdeaud'hui, en Stephan Vanderhaeghe - www.serv.be/werkbaarwerk
- Werkhervatting na langdurige afwezigheid, samenvatting van het onderzoeksrapport – 25 mei 2012, Université de Liège, STES, Pr. Phillippe Mairiaux, Nathalie Schippers, Unité de droit social, Pr. Fabienne Kéfer, Sabine Cornelis, Katholieke Universiteit Leuven, Afdeling Arbeids-, Milieu-, en verzekeringsgeneeskunde, Pr. Peter Donceel, Pierre-René Somville
- SD Works, out of office, ziekteverzuim in België 2013
- www.securex.be/whitepapers, Absenteïsme in 2013
- www.securex.be/whitepapers, Stress & burn-out, dreiging voor werknemers en werkgevers, februari 2015
- Gezondheidsenquête 2013: <https://his.wiv.isp.be/nl/sitepage/introductiepagina.aspx>
- RVA, Studies: Gedifferentieerde evolutie van de langdurige werkloosheid volgens geslacht, 2014
- Beheerscomité van de ziekteverzekering - werknemersregeling: Nota BU 2013/29 dd. 15 mei 2013: Analyse van de uitgaven van de invaliditeitsuitkeringen vanuit geografisch perspectief in België 2009-2011.
- Beheerscomité van de ziekteverzekering - Werknemersregeling: Nota BU 2014/88 dd. 18 november 2014: Verklarende factoren met betrekking tot de stijging van het aantal invaliden loontrekkenden - zelfstandigen

Verantwoordelijke uitgever: J. De Cock, Tervurenlaan 211, 1150 Brussel

Realisatie: Dienst uitkeringen van het RIZIV

Grafisch ontwerp: Communicatiecel van het RIZIV

Druk: RIZIV

Wettelijk depot: D/2015/0401/19